

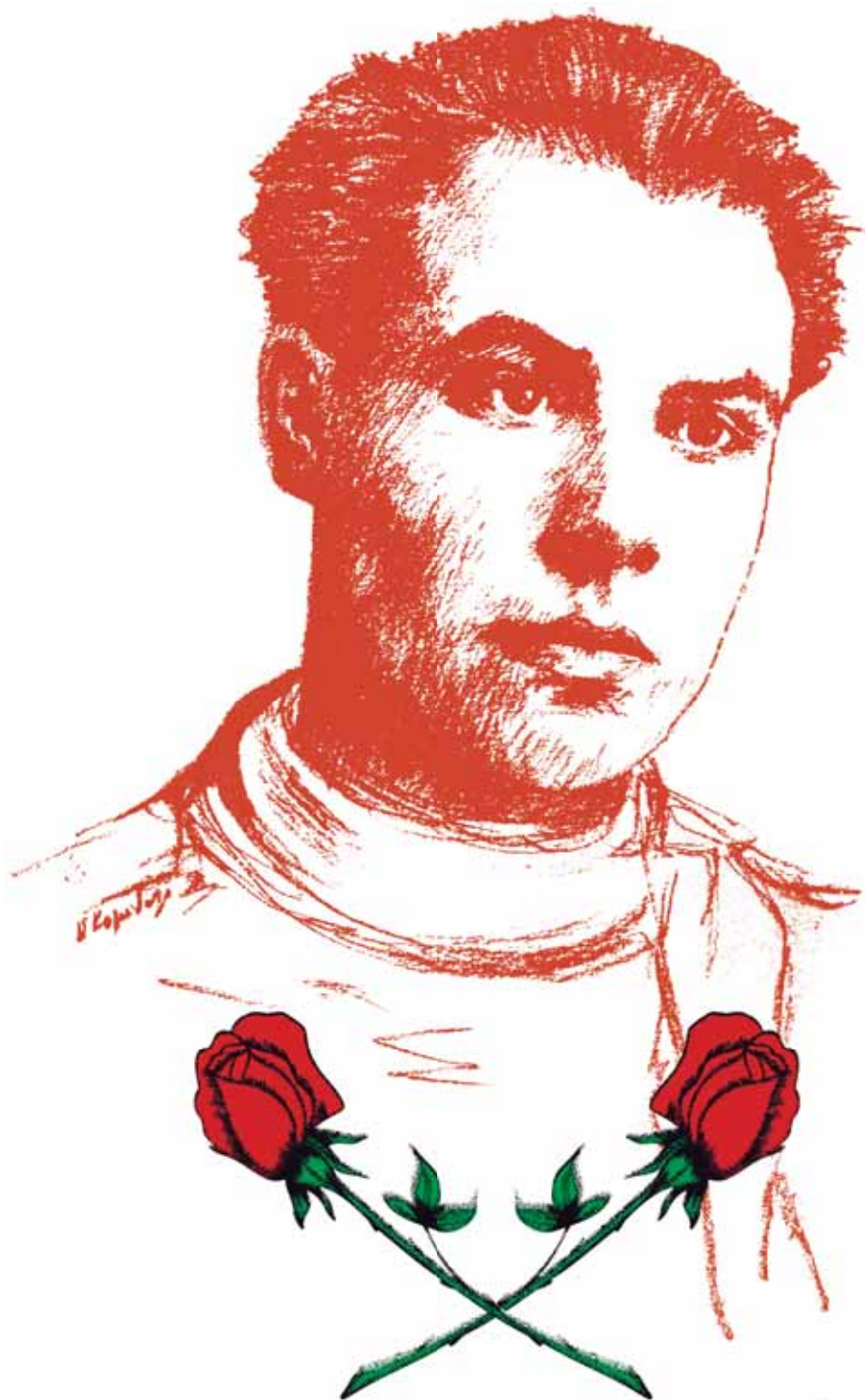
МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Godina XVI 2008.
ОКТОМВРИ – ДЕКЕМВРИ
LISTOPAD – PROSINAC
ЦЕНА 5 КН

ISSN 1333-7769

БРОЈ

56



Коро Рацин 1908 - 2008



МАКЕДОНСКА ВЕЧЕР ВО РИЕКА...

На 29 новември 2008 во хотелот “Палас-Белви”, лоциран во центарот на Опатија, се одржа “Македонска вечер”. Како и секоја година така и оваа, риечките Македонци заедно со своите гости и пријатели весело, распеано и со вкусна храна ја одбележаа оваа манифестација, чиј организатор е МКД “Илинден”.

Салата, како и секогаш, беше исполнета до последното место со разиграни, распеани и задоволни гости. Секако, за сето тоа голема заслуга има неизбежната група “Боеми” од Битола.

Но, на оваа “Македонска вечер” во Риека честа да се претстават им припадна и на новформираната музичка група на МКД “Илинден”, под водство на Јуре Радиќ, со песната “Нико Меанџико”. Свиреа беспрекорно. Следеше настапот на пејачката и фолклорната група на Друштвото, кои со неколку нумери ја загреаја атмосферата. И додека фолклорците танцуваа, многумина на подиумот веќе играа. Организаторот Илија Христовулов задоволно се смешкаше зашто сè функционираше добро.

Гледајќи од страна, човек не можеше ни случајно да види незадоволно лице. Се играше цела вечер. Орце на орце. Масите останаа празни зашто сите играа. “Боемите” свиреа на бината, но, од време на време, со своите инструменти се спуштаа и на играорниот подиум.

И “менито” беше посебно подготвено. Организаторот во соработка со ресторанот “Скопски мерак” во Риека стокми посебно мени – оброк, во кој имаше комбинирано и дел од македонските јадења. На масите во чиниите имаше полнети пиперки со меко сирење, плескавица “Скопски мерак”, гравче тавче, шопска салата и по шише бело вино “Шардоне” или црно “Т’га за југ”, подарок од донаторот “Истра вино” од Риека.

Томболата беше особено интересна и вредна: авионска повратна карта за Македонија, две автобуски повратни карти за Македонија, далматински пршут, дводневен престој во апартаментот “Мирјам” во Пореч, фердан од бело-жолто злато на “Златара Гласновиќ” од Опатија и за крај – торта на која беше насликано македонското знаме од слаткарницата “Болеро” на Таџи Спасовски. Помали или малку поважни томболи имаше уште преку стопедесеттина.

“Македонската вечер” на многумина ќе им остане во сеќавање за дружење со своите пријатели, а на МКД “Илинден” како уште една успешна активност. Затоа, на крајот на оваа наша репортажа, би било неправедно, а да не се споменат оние кои навистина вложија многу труд за да се организира ваква манифестација: Илија Христовулов, Ивона Дуноски, Марија Бан, Вишна Христовулова, Васка Ливајиќ, и членовите на културното друштво во Риека.

В. Настески

...И ВО ЗАДАР

Во преполниот ресторан “Задар”, на 6 декември 2008 се одржа петтата “Македонска вечер” на МКД “Билјана” од Задар, која на своите гости успеа да им подари величествен пречек и забава.

На почетокот, претседателката на МКД “Билјана”, Мирјана Мајиќ, ги поздрави гостите: Серѓо Мичиќ, претседател на “Дијабетското друштво”, Иво Бабиќ, претседателот на “Матицата на Задраните”, Миленка Буквиќ, управителката на “Научната библиотека”, нашите сонародници од МКД “Сплит”, претставниците од сите национални малцинства, членовите на МКД “Билјана”, сите гости и пријатели. Воедно му се заблагодари на Мичиќ на донацијата за томболата.

Но, за да биде така успешна “Македонската вечер” во Задар, најмногу труд дадоа членовите на Друштвото: Добрила Ракиќ, Екатарина Мандиќ, Дана Вербкиќ и Драган Јакимовски, за голема помош во организацијата и донацијата за томболата.

Вечерта започна со песна, за која беше задолжена Олга Барбир од Сплит, а потоа се изменуваа ора и песни. Мајиќ во рамките на програмата ја изведе својата шеговита монодрама “Живот со силикони”.

Сите беа задоволни и весели, а особено беше весела најмладата членка, деветомесечната велешанка – Снежана. Како што рече нејзиниот татко Роберт – “Снешка само се смешка”. Снешка – детството нека ти биде само смешка!!!

Е. Лонгин





**GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

**СПИСАНИЕ НА
ЗАЕДНИЦАТА НА
МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА**

Главна и одговорна уредничка:
МАРИНА АПОСТОЛОВСКА-ВУЈАКЛИЈА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак
Лектура: Марија Георгиева-Петриќ
Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Огнен Бојаџиски
Јагода Цветичанин
Горан Калоѓера

Редакција:

Елизабета Петровска - Загреб
Бранка Јањиќ - Осиек
Ратко Димовски - Пула
Владо Настески - Риека
Еми Лонгин - Задар
Виолета Рајиќ-Жгањер - Сплит

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH posredstvom Savjeta za nacionalne manjine pri Vladi RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj,

Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

Žiro račun: 2340009-1100038804

Tel./Факс: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: info@zmurh.hr

За издавачот: Ангел Митревски

Печат: НОНПАРЕЛ д.о.о. Загреб

На насловната страница:

Кочо Рацин

Дизајн: О_ТИСАК

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

**Збор на уредничката
Riječ urednice**

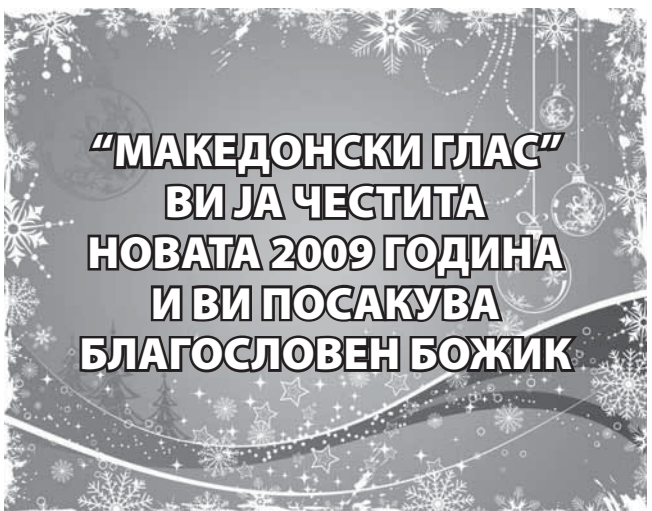
**Почитувани читатели
на “Македонски глас”**

Една календарска година која ќе ја запаметиме како Година на македонскиот јазик. Токму поради тоа, “М. Г.” го организираше конкурсот на најдобрите написи, записи, репортажи и песни на кој, на наше големо задоволство, добивме повеќе ваши прилози. Од нив жири-комисијата, составена од проф. Огнен Бојаџиски, проф. Горан Калоѓера и Мирјана Мајиќ, претседателка на МКД “Билјана” од Задар, одлучи да се доделат следниве награди: првата и припадна на Јулијана Тешија од Осиек за текстот “Од дневникот на една Македонка во Хрватска”, втората на Владо Настески од Риека за репортажата под наслов “Прилепскиот мермер на островот Крк”, а третата на Ратко Димовски од Пула за песната “Балада за печалот”. Првата награда носи 500 куни, втората 300 куни, а третата награда 200 куни. Скромни суми, ама значајни за зачувувањето и негувањето на нашиот македонски јазик.

Од името на жириито и од името на Уредништвото на “Македонски глас” сесрдно им честитаме на добитниците. Надеж е и во иднина сите што го читаат “Македонски глас” и имаат афинитет кон пишаниот збор да ни ги праќаат своите прилози кои ќе ги објавиме во нашите следни броеви. Само на тој начин ќе можеме да го негуваме и сочуваме нашиот мајчин јазик – македонскиот, без оглед што сега живееме и работиме во нашата втора татковина – Хрватска.

На крајот од овој мој уводник, би ви посакала убави божиќни и новогодишни празници, кои ние Македонците двојно ги славиме – и како католици и како православни. Зашто, сите ние имаме големи срца за добрососедство, пријателски односи и соживот.

Марина Апостоловска – Вујаклија



Претседател на Република Македонија, н.е. Бранко Црвенковски

НЕ ЈА ИЗБРАВ ЈАС ПОЛИТИКАТА, ТУКУ ТАА МЕНЕ

При неодамнешната посета на Р. Хрватска, македонскиот претседател даде ексклузивно интервју за “Македонски глас”



Автор: Марина Апостоловска – Вујаклија

Не сте првпат во официјална посета во Р. Хрватска. Како ги оценувате дипломатските и пријателските односи меѓу нашите две земји?

Не е само дипломатска фраза ако кажам дека во билатералните односи меѓу нашите две држави не постојат отворени прашања. Зад нас е повеќе децениското живеење во заедничка држава кога беа изградени навистина силни врски меѓу нашите два народи и скоро две децении мошне успешна соработка како две независни и суверени држави. Во последниве години и двете држави имаа идентични надворешно-политички приоритети: интегрирањето во ЕУ и НАТО што, исто така, нè упатуваше на меѓусебна соработка како, на пример, во рамките на Јадранската група. Во делот на економијата и енергетиката, заедно со останатите земји од регионот, сме дел од регионалната зона за слободна трговија (ЦЕФТА) и од Енергетската заедница за југоисточна Европа.

Како што може да се забележи, соработката меѓу Македонија и Хрватска во споменатите,

но и во многу други форуми и области е интензивна и така ќе остане и во наредниот период затоа што тоа е во интерес на граѓаните на двете држави и во согласност со нашите долгорочни стратешки интереси.

Вие, како претседател на Владата на РМ во 2004-тата година, бевте првиот подносител на Апликацијата за членство на РМ во ЕУ. Па сега, како челник на македонската држава речете ни кои се Вашите предвидувања за влезот на РМ во Европската унија?

Република Македонија прва во регионот ја потпиша Спогодбата за стабилизација и асоцијација во 2001-та, а својата апликација за членство ја предаде три години подоцна. Потоа, за помалку од две години, го добивме и статусот на земја-кандидат за членство. За жал, во годините што следеа како држава ја загубивме внатрешната реформска динамика што предизвика забавување на нашето темпо на приближување кон Унијата по што, инаку, бевме препознатливи во регионот, но и пошироко. Имено, ние успеавме за само четири години по завршувањето на нашиот внатрешен конфликт да станеме земја-кандидат за членство благодарение, пред сè, на целосното мобилизирање на сите неопходни ресурси и со континуирана посветеност во имплементирањето на европската агенда.

Меѓутоа, во изминативе три години, во извештаите на Европската Комисија, не беше содржана препораката за започнување на преговорите за членство. Главната причина за таквиот исход е, накусо кажано, тоа што во споменатиот период, повеќе бевме преокупирани со самите себеси, организиравме предвремени избори, поставивме поинакви политички приоритети итн., наместо да бевме фокусирани на обврските што беа потребни за приближувањето кон Европа. Следната прилика е 2009 – година кога едноставно кажано, мораме да добиеме датум за преговори, а за тоа навистина да се случи потребно е со време поставување на јасни политички приоритети и сериозна и континуирана работа во текот на целата година.

“МАКЕДОНИЈА НА МАКЕДОНЦИТЕ” беше слоганот на нашата држава од заседанието на АСНОМ. Но, денес сме соочени со соживот и со други народи и народности што заедно со нас живеат на нашите простори. Како го коментирате тоа?

Фактот дека на територијата на која што денес се простира Република Македонија од

секогаш живееле и припадници на други етнички и религиозни заедници е историски потврден и постојано присутен во свеста на граѓаните на нашата држава. Воопшто не е случајно што за време на Илинденското востание, како и во Втората светска војна, прогласите за приклучување кон ослободителните движења секогаш, освен до Македонците, биле упатувани и до сите останати со кои тие заедно живееле. Во таа смисла, главната идеја за компромис, взаемно почитување и стремеж за создавање на инклузивна држава во која сите граѓани ќе бидат еднакви, за нас, во Република Македонија не претставува историски преседан, туку историски континуитет.

Следејќи ја таа логика и сопственото историско искуство, ние и во 2001-та покажавме дека постои алтернатива на меѓуетничките конфликти и концептот на национална држава, како и тоа дека и на Балканот е можно егзистирање на демократски мултиетнички држави кои ќе бидат дел од Европа без граници.

Како ја оценувате сегашната безбедносна состојба во Р. Македонија?

Со големи напори на внатрешен план во изминативе години успеавме да ги стабилизираме неповолните трендови кои произлегуваа од конфликтот во 2001-та, така што, во овој момент, можам да кажам дека не постојат закани за територијалниот интегритет и суверенитет на Република Македонија. Што се однесува до нашето соседство би го издвоил чинот на прогласување на независноста на Косово што како настан не исклучуваше и одредени безбедносни ризици, но кој, сепак, помина без провокации или прелевање на безбедносните проблеми. Во рамките на целиот тој процес кој беше меѓународно менаџиран и контролиран ние, заедно со претставниците на меѓународната заедница, успеавме да ја демаркираме нашата северна граница со Косово што, секако, има свое политичко и практично значење во градењето на взаемната доверба и во стабилизирањето на овој дел од нашиот регион.

Сепак, историското искуство нè учи дека на Балканот не постојат дефинитивно решени безбедносни проблеми и затоа очекувам и во наредниот период надлежните органи да останат мобилизирани во следењето на евентуалните закани и ризици внатре, но и во нашето непосредно опкружување.

А како ја коментирате безбедносната состојба во Р. Хрватска?

Како на човек кој не живее во Република Хрватска ми е практично невозможно да дадам издржан одговор на вашето прашање. Меѓутоа, можам да кажам дека како и сите останати во регионот и граѓаните на Република Македонија со загриженост ги проследија последните криминални настани со тешки последици што се случуваа во Загреб. Во таа смисла особено ме радува што надлежните органи во

Хрватска започнаа со сериозни активности за расчистување со елементите на организиранiot криминал што се присутни на територијата на Хрватска. Имајќи го во предвид фактот дека балканските криминални банди имаат одлична меѓусебна соработка и дека, без сомнение, се работи за феномен со силно изразена регионална димензија, станува императив да се интензивира регионалната соработка и на овој план.

По образование сте дипломец на Електротехничкиот факултет во Скопје, отсек – Информатичка технологија и автоматика. Колку заедничко имаат електрониката и политиката?

Споредбата е многу тешка. Станува збор за сосема различни области каде што се применуваат различни методологии и важат различни критериуми. Сепак, сè зависи од афинитетите на личноста. Но, секако постои привлечност и предизвик и во двете професии.

М.Г.: Што со само 29 години Ве натера да и се посветите на политиката?

За Република Македонија почеток на 90-тите години беше историски неповторлив период. Тогаш отпочнуваше демократизацијата на општеството, се создаваа темелите на парламентарната демократија, отпочна битката за стекнување на независност и меѓународно етаблирање на нашата држава. Како и многу други млади луѓе од мојата генерација и јас сакав да бидам дел од тие процеси. Понекогаш се прашувам дали го направив вистинскиот избор, па често велам дека не ја избрав јас политиката, туку таа ме избра мене.

Интересно е што во Вашата биографија пишува дека сте родени во Сараево. Значи ли тоа дека секогаш ќе преферирате за заедничкото на бившите југословенски републики, кои треба да имаат своја автономија, но и пријателски односи?

Регионалната соработка има клучно значење. Во интерес на сите земји е да има добра соседска соработка, пријателски односи и стабилен регион. Факт е дека регионот се соочува со нова историска шанса. Сите земји се определени за исти демократски вредности и се стремат кон остварување на исти стратешки цели. Да се биде дел од заедничкиот европски дом, да се биде дел од НАТО-алијансата, што неминовно води кон прифаќање на веќе востановени меѓународни норми, принципи и стандарди.

Кој е приватно господинот Бранко Црвенковски? Што преферирате да прочитате, послушате, погледате во моментите кога не сте политички ангажирани?

Заради интензитетот на професионалните обврски, слободно време имам сè помалку. Понекогаш сакам да прочитам добра книга или да гледам интересен спортски настан. Но, сепак секој слободен момент сакам да го искористам со најблиските, со семејството и пријателите.

НОВОГОДИШЕН ПРИЕМ ВО МАКЕДОНСКАТА АМБАСАДА



Загреб: На 17 декември 2008 во просториите на амбасадата на Република Македонија во Република Хрватска, Н.Е. амбасадорот Данчо Марковски приреди прием за претставниците на македонските асоцијации што дејствуваат на овие простори.

И така, со чаша вино, сите гости убаво се дружеа со македонскиот амбасадор и вработените во македонската амбасада, кои сторија сè гостите да се чувствуваат пријатно.

Поздравувајќи ги гостите со љубезното “добредојдовте!”, Н.Е. амбасадорот Данчо Марковски рече:

“Ви благодарам за вашето присуство. Сакам на непосреден начин да се обидам да ве соберам сите на крајот на оваа календарска година. Многу ми е мило што ве гледам сите, без оглед што меѓу вас можби има и одредени недоразбирања, ама имам намера да се обидам да го постигнам она македонското па ако е можно да се обидеме со почитување на одредени разлики, несогласувања, караници и ако не се сакаме да се почитуваме, тогаш да бидеме, барем, широки и да не си сметаме. Секој онаму каде живее и твори, дали организирано или поединечно, го поддржувам во сè она што може да има префикс МАКЕДОНСКО. Веќе 8 месеци сум тука. И сега кога ќе одам во Скопје, ќе имам состанок во Министерството за надворешни работи и ќе ги пренесам само најпозитивните впечатоци и тоа не само туку-така кажани, туку она што буквално со дела е направено.

Зад нас е уште една година кога успеавме од една паралелка за дополнителна настава по македонски јазик да направиме четири; кога успеавме да обозновиме еден лекторат кому мислам дека, според бројот на студентите што се запишаа, можат да му позавидат многу прекуокеански земји од македонската дијаспора – 60 студенти за еден лекторат мислам дека ги исполнува условите за катедра.

Во мојот досегашен мандат на амбасадор на Македонија во Хрватска успеав да постигнам, секако со ваша поддршка, да се поттикне таканаречениот етно-бизнис. Онаму каде што одев (единствено не стигнав во Задар и сега сакам јавно да се извинам), го потенцирав етно-бизнисот, и во Риека, и во Сплит, и во Загреб, и во Бјеловар, и во Осиек, каде вие успеавте да ни воспоставите контакти со локалната власт па од сето тоа произлегоа контакти со локалните компании. Мојата порака од оваа моја активност, ве уверувам, дека е работата и односот со вас. Од јануари до септември годинава (2008) имавме 340 милиони размена, од кои 225 се од македонскиот извоз во Хрватска (односно 29% зголемена соработка со преку 80 компании), а до крајот на годината очекуваме и 400-тини милиони.

Големи идеи имаме и за создавање на македонски катчиња, и за тоа повторно ќе побарам ваша помош. Сам, ниту се

занесувам, ниту мислам дека можам да успеам. Секогаш кога ќе доаѓам да ве посетувам ќе ја барам вашата помош, затоа што мислам дека тоа е и ваша презентација и презентација на Македонија. И етно-бизнисот, и културата, и спортот тоа можат да го направат. И јас и вие ги знаете можностите на Р. Македонија, но има програми кои можат да се поддржат, па манифестациите што ќе ги реализирате можат да се третираат и на поинаков начин.

Ова дружење не сакам да биде само традиционално, туку едно од многуте што ќе следуваат. Значи, ќе настојувам, за верски празници, или со некои други пригоди да се “преместуваме” од град во град, да појдеме сите заедно кај едни и кај други по разни поводи. Тоа се моите идеи.

На крајот ви посакувам многу здравје, со една порака, да се почитуваме и сакаме (онолку колку што можеме) и ако е можно што повеќе младите да ги вклучиме во нашите асоцијации, зашто ако го немаме подмладокот, полека но сигурно ја губиме иднината.

Уште еднаш сè најубаво, нека ни е среќна и успешна Новата година.

Да живее Македонија!”

М. А. Вујаклија

СРЕДБА СО ДЕЛЕГАЦИЈАТА ОД СЕКТОРОТ НА ИНСПЕКЦИЈАТА ЗА ОДБРАНА НА МАКЕДОНИЈА



Загреб: На 3 декември 2008 Заедницата на Македонците во РХ беше домаќин на неофицијалната средба со делегацијата од Секторот на инспекцијата за одбрана на Р. Македонија, која беше во неколкудневна посета на Р. Хрватска. Делегацијата, предводена од Перо Петровски, Никола Марковски, Салтир Каровски и потполковникот на АРМ, Славчо Илиовски, ја пречекаа потпретседателот на Заедницата, Никола Гроздановски и претседателот на МКД “Охридски бисер” Благој Штерјов. На средбата се разговараше за Заедницата и за животот на Македонците во Хрватска, нивната афирмација и бројните активности. Времето мина во пријатно дружење, а беа разменети и неколку симболични подароци.

Е. П.

НАСОКИ ЗА ИДНИТЕ АКТИВНОСТИ

Пула: На проширениот состанок, одржан на 31 октомври 2008, Управниот одбор на МКД “Кочо Рацин” одржа проширен квартален состанок, на кој ги анализираше постигнувањата и резултатите на годишешниот трет квартал. Овој период се смета за време на годишните одмори, па тоа се одрази и на намалените активности на МКД “Кочо Рацин” и Советот на МНМ за Град Пула и Истарската жупанија, додека МПЦО “Св. Јоаким Осоговски” дејствувајќи според

својата програма и православниот црквен календар, токму во ова време беше зафатена со организациски реструктурирања во подготовката на изборите и прославата на големите црковни празници.

Сепак, во ова тромесечје беа одржани неколку успешни манифестации, кои ги развеселија и Македонците и Хрватите во Пула. Управниот одбор на МКД “Кочо Рацин” притоа донесе неколку смерници за во иднина, меѓу кои најважни се: прием на нови членови, без оглед на потеклото и другите лични одредници, според нивната волја и готовост да учествуваат, се дружат и работат во организацијата на МКД и во неговите секции; низ медиумите со непосредни контакти и плакатирање да се спроведе задача за прием на нови членови; да се направи инвентар на носиите, опремата и реквизитите. За овие цели прецизно се одредени носители на активностите.

Управниот одбор на МКД “Кочо Рацин” базирајќи се на досегашните насоки, му дава безрезервна доверба на жупанскиот делегат, инж. Тодор Брдарски, во понатамошните активности. Работната група за културни дејности освен во прилогот кон “Извештајот за минатогодишната работа”, се задолжува за известување во состојбата со омасовувањето и квалитетното подготвување на секциите и групите.

Р. Д.

РАЦИНОВИОТ ЕКСПРЕСИОНИЗАМ

Пула: Традиционално во МКД “Кочо Рацин” во ноември се обележуваат “Денови на Кочо Рацин”, овојпат посветени на 70-годишнината од издавањето на стихозбирката “Бели Мугри” во Самобор. По тој повод на 7 ноември во просториите на МКД “Кочо Рацин” во Пула, беше одржана поетска трибина посветена на овој голем поет, револуционер и борец.

Трибината ја отвори претседателот на МКД “Кочо Рацин”, Зоран Петровски, поздравувајќи ги гостинките, проф. Снежана Трпевска од Скопје, претседателката на Италијанската заедница на Водџан, Карла Рота, проф. Мирјана Лончарик, поетеса од Пула, претставникот на МНМ за Истарска Жупанија, инж. Тодор Брдарски, како и сите други гости и членови присутни на овој настан.

Со аналитички пристап кон личноста и делото на Коста Солев Рацин, односно поетот на новото време во Македонија, обеман преглед даде гостинката од Скопје, стручна координаторка за култура во Владата на Република Македонија, професорката Снежана Трпевска. Нејзиното предавање, како по обемот така и по пристапот, разработката и презентирањето на тематиката, несомнено се покажа како врвна “Радиологичарка”. Во своето излагање таа успеа да ја претстави ситуацијата на експресионистичката појава на една малечка, но мошне сјајна звезда на европското културно небо, како сведок на постоење на Македонија и Македонците, на македонската култура, книжевниот, поетскиот израз на сите маки и страдања на овој, тогаш, обесправен и непризнат народ. Во своето излагање, дискретно ги назначи најновите дострели на радиолозите во Македонија и светот, што ги изнаоѓаат до сега непознатите дела на овој автор, кои дали заради јазикот или пристапот, досега биле недостапни, но благодарейќи на високата етичност, културата и свеста на дејците и активистите, до сега се сочувани и го дочекале моментот на обелоденување, имено им дошае белите мугри. На крајот, Снежана Трпевска ги прочита песните “Копачите”, “Денови” и “Ленка”, но верувам ние не би биле “Радиновци” повеќе од 13 години, кога овие песни напамет не би ги знаеле, па тивко ги рецитиравме покрај долгата свечено поставена маса. Во продолжение на настанот, своите песни од стихозбирките: “Поезија Љубави”, “Украдени сновј” и “Мир моме немиру” ги прочита поетесата Славица Лончаревик. Од страна на домаќините, Ратко Димовски се претстави со песните: “Што му се мислиш” и “Баладата за печалот”.

Р. Димовски

МАКЕДОНЧИЊА И “МЕСЕЦОТ НА КНИГАТА”



По повод “Месецот на книгата”, а во организација на библиотеците на Град Загреб, на покана од Градската библиотека за деца и млади Загреб, учениците од “Училиштето за негување на македонскиот јазик и култура” при ОУ “Никола Тесла” од Загреб, на 9 октомври 2008 пред бројните заинтересирани посетители се претставија со неколку рецитали на песни и раскази на македонски јазик, а нивниот симпатичен настап го потпомогна и пејачката група “Мои бисерни” при МКД “Охридски бисер” од Загреб со изведба на неколку македонски народни песни. Целта на ова дружење беше на хрватските ученици да им се претстават и приближат културните различности на останатите народи. Меѓу гостите беа и амбасадорот на РМ во РХ, Н.Е. Данчо Марковски и советникот Данчо Петровски, кои по настапот, на големо задоволство на учениците, се дружеа и фотографираа со нив.

Е. П.

ХУМАНИТАРЕН БОЖИКЕН САЕМ

Загреб: Во одлична организација на Меѓународниот клуб на жените од Загреб, на 7 декември 2008 се одржа 14-тиот по ред Божиќен саем, кој трговскиот центар “Авени Мол” го претвори во вистинско глобално село. Оваа манифестација имаше хуманитарен карактер, а средствата беа наменети за помош на Домот за стари и немоќни лица “Пожега” и Домот за психички заболени возрасни лица “Борово” крај Вировитица. Посетителите можеа да уживаат во различните специјалитети и пијалоци, сувенири, играчки, книги, лотарија, томбола...

Саемот свечено го отвори првата хрватска дама, Милка Месик, а учество зедао претставници на 28 земји од светот со потпора на голем број домашни и странски фирми, амбасади, национални здруженија и индивидуалци. Така на едно место можеа да се сретнат многу различни и егзотични култури од Малезија, Иран, Бразил, Данска, Словачка, Албанија, Турција, Италија, Франција, Америка... Меѓу излагачите своето место го најде и штандот на Македонија во организација на Амбасадата на РМ во РХ, Н.Е. Данчо Марковски со сопругата Весна, Мирјана Руменовска и Снежана Спирик, како и Виолета Салопек, водителката на етно работилницата “Разбој” при МКД “Охридски бисер” од Загреб. Тие на посетителите им понудија традиционални македонски вина и ајвар, рачно изработени новогодишни честитки и разгледници и постери од Тоше Проески, што ги подарија фановите на Тоше.

Симболичните цени на понудените артикли ги привлекоа бројните заинтересирани посетители да потрошат и некоја куна повеќе на големо задоволство на организаторите. Со тоа, овој хуманитарен саем си ја исполни својата задача.

Е. П.

Чествување на 11 Октомври

Сплит: Членовите на МКД “Македонија” од Сплит, на 11 октомври 2008 се собраа да го одбележат македонскиот државен празник. Во името на Советот на македонското национално малцинство за Град Сплит, присутните ги поздравиле претседателката Венка Џанко и со неколку пригодни зборови ги потсети на денот кога во Прилеп пукна првата пушка, означувајќи го почетокот на антифашистичката борба во Македонија.

По пригодниот реферат, прославата продолжи со дружење во пријателска и весела атмосфера, бидејќи секоја песна и збор потсетуваше на родниот крај, Македонија.

В. Р. Ж.

Одбележан 11 Октомври

Риека: 67-та годишнина на Антифашистичкото востание на НОБ во Македонија на 11 октомври во Риека достоино ја одбележаа риечките Македонци, а се одржа во организација на претставникот на МНМ за Приморско-горанската жупанија, проф. Левко Цветковски. Така, во просториите на македонското национално малцинство во Риека Илија Христовулов говореше за почетокот на вооруженото востание во Македонија и за ослободувањето од германско-бугарскиот окупатор. Всушност, тој ги нагласи започнатите востанија во градовите Прилеп и Куманово на 11 октомври 1941, ги презентира позициите на окупираната македонска територија, почетокот на долгата ослободителна борба, па истакна дека ова востание е продолжение на слободарските традиции на македонските патриоти што македонскиот народ ги имаше уште во времето на Карпошовото, Разловечкото, Кресненското и Илинденското востание, но и во напорите за социјално и национално ослободување на Македонија.

Следните минути на настанот ги исполни настапот на фолклорната секција на “Илинден”, која, како и секогаш, ги воодушеви присутните, а беа наградени со громогласен аплауз. Потоа, се продолжи со весело дружење и со играње, а за музиката најголема заслуга имаше Марјан Митев. На трpezата, според стариот македонски адет, имаше неколку македонски специјалитети, но и по некоја чашка мастика, комовица и македонско винце.

В. Н.

Редовно изборно собрание на МКД “Македонија”

Сплит: На 28 октомври 2008 во просториите на градскиот котар “Шпинут” во Сплит се одржа Редовно изборно собрание на МКД “Македонија”.

На почетокот, пејачката група ги испеа химните на РХ и РМ, а претседателот на МКД “Македонија”, Ангел Митревски, ги поздравиле гостите и присутните членови.



Откако ги преброи присутните членови, избраната верификациска комисија утврди дека Собранието има кворум и дека може полноправно да одлучува. Најнапред, претседателот Митревски го прочита извештајот за работата на Друштвото во текот на изминатиот период од 2 години и ги истакна работата и активностите на пејачката, музичката, играорната, рецитаторската и етно секцијата преку нивното учество на сите прослави на македонските државни и верски празници, а особено на културните манифестации во Сплит, Загреб, Ѓаково и Македонија. Во овој период беа организирани изложби на македонски народни носии, прикажани се стари и нови филмови на македонската кинематографија во соработка со Кинотеката на Македонија и многу, многу друѓи активности.

Финансискиот извештај го подготви Натка Лашковски, што заедно со извештајот на Надзорната комисија, ги прочита Александра Дупарова, со заклучок дека Друштвото сите програми ги реализирало со средствата со кои располагало. Сите извештаи едногласно беа прифатени.

Потоа, говореше Владимир Апостолски, кој ја пофали работата на раководните тела и активните членови на Друштвото, па им се заблагодари што во градот во кој живееме достоинствено го претставуваме македонскиот народ. Притоа рече: “Ние Македонците сме ценети и поради зачувувањето на својот национален идентитет и почитувањето кое го искажуваме кон народот и градот Сплит, кој нè прифати како свои.”

На крајот на Собранието на МКД “Македонија” разрешени се старите челници и предложени се нови кандидати: за претседател повторно е предложен и едногласно избран Ангел Митревски; потпретседатели остануваат Кирил Стоилов и Виолета Рајкиќ-Жгањер, а за членови на УО се избрани: Натка Лашковски, Александар Тасиќ, Трајан Стојановски, Ивана Мавсар Сршен, Јорго Кремиќ, Олга Барбир и Жаклина Тресиќ; за членови на Надзорната комисија беа избрани Томислав Менкациев, Фросина Мавсар и Александра Дупарова; за Судот на честа се именувани Момчило Карајанов, Анка Пережа и Даница Житко.

Стариот – нов претседател, Ангел Митревски, се заблагодари на довербата која му беше искажана и ветил дека во наредниот период ќе настојува со сите заедно да се исполнат сите зацртани планови и програми кои ги презентираше во кратки црти.

В. Р. Ж.

Шаховски турнир

Сплит: По повод “Денот на човековите права”, на 5 декември 2008 во Домот на Европското движење, во организација на Советот на српското национално малцинство за Град Сплит се одржа шаховски турнир. На него учествуваа шахисти од српското, бошњачкото, црногорското и македонското малцинство.



Претставниците на македонското национално малцинство, Дејан Стојановски и Марјан Рајиќ Жгањер, постигнаа завидни резултати освојувајќи пехар, медал и шаховска гарнитура за освоеното второ место. Подобри од нив беа Србите, а трети беа Бошњациите. За учество на турнирот беа наградени и најстариот и најмладиот учесник.

Целодневниот турнир на кој зедоа учество десеттина играчи го организира претседателот на Советот на српското националното малцинство за Град Сплит, Мирослав Јовичиќ – Мишо, кој беше и главен судија. Бидејќи турнирот траеше цел ден, на учесниците им беше осигуран ручек (српски специјалитети) и наградна закуска.

Исто така, по тој повод на 12.12.2008, координацијата на сите национални малцинства од Сплит и Сплитско-далматинската жупанија, организира заедничка вечера и дружење како знак на меѓусебното почитување и толеранција меѓу народите што живеат на овие простори.

В. Р. Ж.

Успешна година за “Вардарките” од Осиек!



Дванаесет настапи во 2008 за пејачката група “Вардарки” од МКД “Браќа Миладиновци” од Осиек се убава бројка во презентирањето прекрасни сплетови на македонски песни. Најмногу во Осиек, но и во градовите Вуковар, Бели Манастир, Загреб... Ги канат Хрватите, Србите, Словаците, Ромите, Русините, Украинците. Се нижат признанија и благодарници. Долгогодишниот водител – волонтер, професорката Јагода Тренеска Цветичанин, често им ја препушташе соработката и на помладите диригенти: Трајко Иљовски, Живко Барбутов, Роберт Јаман, како и на професионалецот Слободан Цветичанин.

Секоја недела во просториите на Друштвото доаѓаат “Вардарките” (и Вардарците), Македонци, и не само Македонци од Осиек, туку и од Биље, Бјело Брдо, Бели Манастир (35 км). Вистински љубеници на македонските, пред сè љубовни, но и патриотски песни. Желбата, да запеат во Струга, Охрид, Битола... било каде во Македонија, ја носат стрпливо од година во година.

М. А. В.

ОД МАКЕДОНСКОТО НИКОГАШ НЕ Е ДОСТА

Зборот “одличен” недоволно го опишува концертот на вокалната група “Езерки” и оркестарот “7/8” што се одржа на 3 октомври 2008 во големата сала на Хрватскиот дом во Петриња, во организација на Хрватско-македонското друштво на пријателство од Загреб. На многубројната публика, меѓу



кои беа и амбасадорот на РМ во РХ, Н.Е. Данчо Марковски, градоначалникот на Петриња, д-р Мирослав Грегуриќ, жупанот на Сисачко-мославачката жупанија, Марина Ловриќ и други, “Езерки” и “7/8” им се претставија со традиционалната македонска етно музика. Атмосферата беше незаборавна, исполнета со добри вибрации уште од првите тактови на песната “Во наше село”, за што доказ беше и громогласниот аплауз со кој беа наградени. Концертот дополнително го разубави и Машкиот камерен хор на петрињскиот огранок од Хрватската матица, кој изведе една македонска песна. По концертот, заедничкото дружење продолжи на пригодниот свечен коктел.

Од македонската музика никогаш не е доста. На 16 ноември 2008, повторно концерт. Овојпат во Запрешиќ, во Народното отворено училиште. И повторно “Езерки” и “7/8” со милозвучните македонски песни и ора ги разгалија посетителите и им го приближија нашето народно и културно богатство. Организатори беа претставникот на МНМ за Загребската жупанија, Лена Ѓапиќ и Хрватско-македонското друштво на пријателство од Загреб, а меѓу гостите беа и амбасадорот на РМ во РХ, Н.Е. Данчо Марковски, градоначалникот на Запрешиќ, Жељко Турк и уште многу видни гости од општествено-политичкиот живот. Како и секогаш, публиката не остана рамнодушна на енергичната интерпретација и аплаузите се редеа ли... редеа... Но, тоа беше само вовед во вториот дел од програмата во кој беа претставени македонските гастрономски есенски обичаи на преполната трпеза со најпознати специјалитети и пијалоци. Вистинско есенско уживање.

И од македонската гастрономија никогаш не е доста. Тоа го потврдува и претставувањето на збирката на најпознатите македонски традиционални рецепти “Миристи и вкусови на Македонија” од авторката Лена Ѓапиќ, што се одржа на 19 декември годинава во Загреб. Збирката се состои од 22 пластифицирани картички на македонски и хрватски јазик, украсени со извонредните фотографии на Маја Соколеан. Иако со скромни но, здружени средства, оваа промоција успешно ја реализираа претставникот на МНМ за Загребската жупанија, Лена Ѓапиќ и Хрватско-македонското друштво на пријателство од Загреб. Од македонското навистина никогаш не е доста.

Е. П.

ПОЕТСКА ВЕЧЕР НА ШАНСОНИ

Риека: Вечерта на 25 октомври во просториите на Македонското малцинство во Риека, а во организација на МКД “Илинден”, беше одржана поетска вечер на поетот Јосип Еуген Шета, што побуди интерес кај членовите на македонското малцинство, но и кај дел на граѓаните на Риека. Претставувајќи го поетот, претседателката на МКД “Илинден”,



Ивона Дуноски, истакна дека ова е повторно претставување на Шета како плод на соработката на “Илинден” со Друштвото на Хрватските книжевници – Огранок во Риека.

Вечерта Шета, онака боемски со гитарата во рака, во придружба на неговиот пријател, гитаристот Раул Пењак, нè водеа од рецитација до рецитација, но и препеани во шансонни, кои со задоволство се слушаат и уживаат. Шета вечерта публиката ја прошета не само по својот опус, туку и оној на Арсен Дедиќ, Драго Иванишевиќ, Јосип Пупачиќ и Валерио Орлиќ, но и на македонскиот поет, писател и преведвач Васил Тоциновски, за кого рече дека песните му лежат, ама не само неговите туку и од други македонски поети.

Јосип Еуген Шета роден е 1944 во Винковци, но уште од мал живее и работи во Риека. Своето творештво го претставувал во многу списанија, во печатот, но и на многу литературни презентации. Голем број од неговите песни се препеани во шансонни. Досега има издадено неколку книги на песни: “Osvrnut vjetroм”, “Ljubavne skice sa kogza – Nel profuno dell alba” и други. Еден е од првите поети во Хрватска кој своите песни ги има издадено и на ЦД.

На крајот беше испратен со голем аплауз, затоа што сите уживаа во неговата музика и интерпретација.

В. Н.

Нови книги: ЈОСИП ЦВЕНИК – КРАЛИЦА НА НОЌТА



Неодамна од печат, во издание на “Современост” од Скопје, излезе романот “Кралица на ноќта” од осиечкиот писател Јосип Цвениќ. Македонскиот превод на романот “Kraljica noći” го направи д-р Ранко Младеновски и претставува прво директно претставување на Јосип Цвениќ пред македонската читателска

публика на македонски јазик. Изданието е финансирано од Министерството за култура на Република Хрватска.

Романот “Кралица на ноќта” е објавен во 2000 година во Загреб и претставува едноставна приказна која во својата длабинска структура крие многубројни значења. Цвениќ раскажува за еден настан од шеесетите години на XX век, кој се случува во градот Осиек покрај реката Драва. Всушност, за сонувачите покрај Драва. Затоа, сите коишто имаат своја река, со големо задоволство ќе посегнат по најновиот роман на Цвениќ.

Покрај другото, во “Кралица на ноќта” би можеле да прочитаат и еден искажан револт против власта воопшто, против водачите кои владеат со народот, наместо да управуваат со државата. Романот првобитно е пишуван како сценарио за телевизиски филм, а потоа авторот одлучил од филмска приказна да направи книга. На пулскиот фестивал Јосип Цвениќ за сценариото за филмот “Кралица на ноќта” ја доби Златната арена.

Јосип Цвениќ роден е 1952 во Осиек. Пишува поезија и проза за деца и возрасни. Добитник е на повеќе престижни награди и е преведуван на неколку странски јазици. Нема сомнение дека неговата едноставност, читливост и, пред сè неговата наративна структура ќе предизвикаат интерес кај пошироката литературна јавност, зашто “Кралица на ноќта” од Јосип Цвениќ е роман кој се чита без напор и со задоволство.

Б. Јовановски

ИЗЛОЖБА НА НАЦИОНАЛНОТО НАСЛЕДСТВО

Задар: Седум национални малцинства од Задарската жупанија, кои повеќе години успешно сработуваат, на 21 октомври 2008, организираа заедничка изложба, во чест на Св. Кршewan – заштитникот на градот Задар и Денот на градот.

Изложбата е отворена и по повод меѓународниот ден на “Човекови права”. На изложбата учествуваа: Албанците, Бошњациите, Унгарците, Македонците, Србите, Словенците и Италијаните. Ова е трета по ред заедничка изложба. Македонците се претставија со една Вевчанска носија, македонска везена кошула, земјани садови и везени и плетени милица.

Во преполниот простор на музејот “Градска стража” изложбата ја отворија заменикот на градоначалникот на Задар, д-р Дражен Гргуровиќ, и заменикот на жупанот, проф. Јосип Милетиќ. И едниот и другиот изјавија дека малцинствата се богатство за овој град и Жупанијата и се надеваат дека и понатаму ќе соработуваат со овие институции. Инаку, овие седум национални малцинства соработувајќи меѓусобно, направија координација и одржуваат состаноци еднаш месечно, а по потреба и почесто. Оваа манифестација ја финансираше градот Задар и Жупанијата.

Е. Лонгин

ПРВИ УСПЕСИ НА МАКЕДОНСКОТО УЧИЛИШТЕ

Осиек: Да. Точно е. Децата учат од своите родители. Тие се нивниот израз и одраз. Ама учат и од својата средина, од децата со кои се на училиште, од телевизијата, од активностите во кои се вклучени во рамките на македонските друштва и секако, од патувањата во родната Македонија. Тоа се начините на кои нашите деца во Осиек до сега единствено можеа да се запознаат со македонскиот јазик. Но, од оваа година, тие имаат уште една нова, прекрасна можност: нашите деца можат да го изучуваат македонскиот јазик и македонската култура преку организирана настава по македонски јазик во основното училиште “Вијенац”.

Овој напор на надлежните министерства и Координативното тело за иселеништво при Владата на Република Македонија, како и Македонската амбасада во Хрватска, а, пред

ВЕЧЕР НА НАЦИОНАЛНИТЕ
МАЛЦИНСТВА

сè, на македонското културно друштво “Браќа Миладиновци” од Осиек е за поздравување! Со овој чекор, нашите деца чии родители се Македонци или едноставно љубители на македонскиот јазик и култура, за првпат се здобија со можност за структурирано изучување на јазикот и писмото, културата и географијата, музиката и творештвото на македонскиот народ. Тоа значи дека децата кои ја посетуваат оваа настава, во своите свидетелства ќе добијат, покрај оценките за двата избрани странски јазици и оценка за уште еден, трет: македонскиот, како странски јазик! Тоа значи службена верификација на изучувањето на нашиот јазик и дополнителни поени за нашите деца при упис во средно образование и понатаму.

Нашето одделение во Осиек го сочинуваат Јелена и Елена, Анамарија и Лаура, двете сестрички Бригита и Нивес, и браќата Иван и Игор, и Дамир и Давид. Вкупно десет. Овие вредни деца секоја сабота доаѓаат во ОУ “Вијенац” од различни делови на градот за да учат и да се дружат, да ја пеат “Бушавата азбука” или некоја од песните на Тоше Проески, да играат “Бесилка” погодувајќи како се изговара и пишува “пиперка” или “зелка”, и да составуваат реченици со кои на баба ќе и кажат дека “сакаат на одмор во Македонија”. Има ли нешто поубаво и повредно? Има ли подобар начин да се истакне значењето и вредноста на македонската култура, нејзиниот јазик и книжевното богатство од неговото вткајување во децата како љубов кон татковината?

Желбите на овие деца се едноставни и тие нив ги изразуваат низ своите први, невешто поврзани реченици: “Јас сакам да пивам во Охридското езеро”, “Најмногу јадам сарми”, “Сакам слатко од јагоди”. Една од омилените теми за цртање по училишната табла во текот на паузата е македонското знаме. Почнаа сами. Најмалечката Лаура (инаку прваче!) го нацрта знамето со десет краци па заедно го поправивме учејќи за сонцето, неговото значење и бои. Другите омилените теми се “Добро утро учителке” – порака која наутро ја испишуваат Елена, Анамарија и Јелена на кирилица доцртувајќи цветови и срциња, додека машкиот дел од “тимот” ја дополнува сликата-поздрав со насмеани и смешни ликови од стриповите и цртаните филмови.

Посебна благодарност упатуваме до директорот на ОУ “Вијенац” во Осиек, Стјепан Сокол, без чијашто безрезервна поддршка и отвореност за соработка немаше да биде можна реализацијата на овој проект. На негова покана нашето македонско одделение беше дел од прославата на 45-годишниот јубилеј на ова училиште кадешто учениците се претставија со рецитирање на дел од познатата “Везилка” на Блаже Конески.

Ј. Тешија



КУД “Чешка обец Бјеловар” на 29 ноември годинава во Домот на културата во Бјеловар по втор пат ја организираше културната манифестација “2. вечери на националните малцинства” со цел да се претстави дел од културното наследство на националните малцинства кои делуваат на подрачјето на Град Бјеловар, Бјеловарско-билогорската жупанија и цела Хрватска. Желбата беше низ песна, музика и фолклор, со богатите носии и традиционалните специјалитети на малцинствата, да се придонесе на мултикултуралноста во Хрватска, а и тие подобро да се запознаат меѓусебно. Манифестацијата беше организирана под покровителство на градоначалникот на Бјеловар, Антун Корушец, со поддршка на ББЖ и потпретседателката на Владата на РХ, Ѓурѓа Адлешкиќ, а присуствуваа и претседателот на Советот за национални малцинства при Владата на РХ, Александар Толнауер, соборските застапници Зденка Чухнил и Кармела Цапарин, амбасадорот на РМ во РХ, Н.Е. Данчо Марковски, потпретседателот на МКД “Охридски бисер” од Загреб, Орце Ламбевски, и други угледни гости од општествениот живот на Бјеловар како и многу претставници на националните малцинства.

На манифестацијата настапија Чесите, Бошњациите, Србите, Украинците, Албанците, Словациите, Унгарците и Македонците, кои ги претстави МКД “Охридски бисер” од Загреб со фолклорната група “Китка” под водство на Вукашин Јовески и етно работилницата “Разбој” под водство на Виолета Салопек.

На штандовите во фоајето сите малцинства, освен со својата гастрономија, се претставија и со други специфичности карактеристични за нивната национална припадност. Мора да се признае дека гужвата пред штандовите беше голема, а посетителите љубопитни да испробаат по нешто од националните делиции.

Програмата започна со интонирање на хрватската химна по што следеа поздравните говори на домаќините и гостите. Потоа се редеа настапите, кој од кој поинтересни и поубави. Нашата “Китка” ја развесели публиката со атрактивен сплет на препознатливите македонски ора за што беа наградени со долг аплауз, а МКД “Охридски бисер” заслужено доби благодарница за учеството. На крајот, сите учесници ја изведоа “Одата на радоста” под своите застави, со што можеше да се почувствува чврстиот дух на нивното заедништво.

Е. П.

ПРЕТСЕДАТЕЛОТ БРАНКО ЦРВЕНКОВСКИ ВО ПОСЕТА НА ХРВАТСКА



Н. Е. Бранко Црвенковски, претседател на Република Македонија, на 6 и 7 ноември 2008 ја оствари својата официјална посета на Република Хрватска. Негов домаќин беше претседателот на Р. Хрватска, Н.Е. Стјепан Месиќ. Освен со својот домаќин, Црвенковски оствари средби и со хрватскиот премиер Иво Санадер, потпретседателот на Хрватскиот сабор, Владимир Шекс, како и со градоначалникот на Град Загреб, Милан Бандиќ, и со неколкумина челници на хрватскиот општествен живот.

На првиот ден од посетата во Хрватска претседателот Месиќ за претседателот Црвенковски, за неговата кабинетска екипа, амбасадорот на РМ во РХ, Н.Е. Данчо Марковски, претставниците на Заедницата на Македонците во Хрватска и повеќе видни личности од хрватското културно милје, приреди вечера на Пантовчак. Притоа, претседателите разменија здравици за пријателските односи меѓу двете држави.

Притоа, хрватскиот претседател Стјепан Месиќ, рече:

- Drago mi je što danas u našoj sredini mogu pozdraviti predsjednika Republike Makedonije i njegovo izaslanstvo... O vezama između Hrvata i Makedonaca neću ni govoriti... Živimo u regiji koja još nije do kraja oslobođena ostatka bremena ratova u kojima se raspala bivša Jugoslavija... Ukratko, živimo u svijetu koji nam ne dozvoljava ni najmanji predah, opuštanje ili samozavaravanje u smislu da sami sebe uvjeravamo kako je kod nas sve u redu. Na žalost – nije!... Drago mi je što smo i današnjim razgovorima ustanovili podudarnost grešaka i o potrebi jačanja naših prijateljskih odnosa, a i o nužnosti ulaska svih zemalja regije u ujedinjenu Europu. Koristim ovu priliku da još jednom kažem i potvrdim. Dozvolite mi da na kraju nazdravim za: – predsjednika RM, Branka Crvenkovskoga; za napredak u svim područjima prijateljske Republike Makedonije i njezinih građana; za jugoistočnu Europu, kao regija mira, stabilnosti i sigurnosti; za svijet ravnopravnosti, tolerancije, razvoja, socijalne osjetljivosti i jednakih šansi za sve.



По свечената вечера на Пантовчак настапија “Езерки” и оркестарот “7/8”, членови на Хрватско-македонското друштво на пријателство, кои со своите интерпретации ги воодушевија присутните.

М. А. Вујаклија

ПРЕТСЕДАТЕЛОТ ЦРВЕНКОВСКИ ВО РИЕКА

При дводневната посета на Хрватска претседателот на Република Македонија, Н.Е. Бранко Црвенковски со своите соработници го посети градот Риека, при што беше гостин на риечкиот градоначалник Војко Обернел. На средбата присуствуваа и претставници на Приморско-горанската жупанија, претставниците на македонското малцинство: Михаило





Давчевски, претседател на МНМ, проф. Левко Цветковски, претставник на МНМ за ПГЖ и Ивона Дуноски, претседателка на МКД “Илинден”, како и македонскиот амбасадор во Република Хрватска, Н.Е. Данчо Марковски и Иван Кујунџиќ, хрватскиот амбасадор во Република Македонија.

По разговорите, претседателот Црвенковски пред новинарите изјави дека градот Риека го доживува како пријателски град во кој одлично се чувствува, а како главна карактеристика ја нагласи отвореноста и можностите за комуникации, и посочи дека Риека би требала да биде пример во целата регија. Градоначалникот Оберснел заклучи дека освен фактот што Хрватска и Македонија имаат иста судбина и минато, и чекорот заедно кон иста иднина насочена кон ЕУ.

В. Настески

АМБАСАДОРОТ МАРКОВСКИ ВО ОПАТИЈА

Амбасадорот на Република Македонија во Република Хрватска, Н.Е. Данчо Марковски на 15 октомври 2008 претстојуваше во службена посета на Опатија. Притоа, во канцеларијата на градоначалникот на Опатија, Амир Музур, се потпиша во Златната книга на опатиските гости. Во придружба на амбасадорот во текот на средбата беа и: Михаило Давчевски, претседател на Советот на МНМ од Риека, Илија Христодулов, водителот на Канцеларијата на МНМ за Град Риека и ПГЖ, како и опатискиот златар, Антон Тони Гласновиќ, “македонски зет”, на чија иницијатива беше остварена средбата на двете делегации.

И двете страни во пријателска атмосфера најавија голема заинтересираност за соработка меѓу градовите Опатија и Охрид, како и поврзување на Риека и Охрид со редовна авионска линија. Во однос на стопанската соработка, трговските размени, гостувањата на гастрономски манифестации со презентација на здрава храна и вина, договорени се можности македонски екипи да гостуваат во Хрватскиот музеј на туризмот во Вила Анголина, а опатиските во Охрид.

В. Настески

Боцевски во Загреб на Регионална конференција за европски интеграции

Вицепремиерот задолжен за европски прашања, Ивица Боцевски, на 17 ноември 2008 во Загреб учествуваше на Регионалната конференција за европски интеграции што ја организира хрватското Министерство за надворешни работи и Германското друштво за техничка помош.

На конференцијата, на која учествуваа околу 150 политичари, функционери и стопанственици, се разговараше за спроведувањето на Спогодбата за стабилизација и асоцијација, за спроведувањето на програмата за Инструментот за претпристапна помош (ИПА), за правдата, слободата и безбедноста, како и за комуникацијата со граѓаните за европски теми.

Боцевски на конференцијата ја претстави моменталната состојба во процесот за интеграција на Македонија во Европската унија, а покрај него за своите земји говореше и хрватскиот државен секретар за европски интеграции, Давор Божиновиќ, директорката на Канцеларијата за европски интеграции на Србија, Милица Делевиќ, црногорскиот вицепремиер за евроинтеграции, Гордана Ѓуровиќ, директорот на Дирекцијата за европска интеграција на БиХ, Осман Топчагиќ и албанскиот заменик-министер за интеграции, Алберт Гајо.

МИА

Претседателот Црвенковски му ја честита победата на Барак Обама

Претседателот на Република Македонија, Бранко Црвенковски, на 5 ноември 2008 упати честитка до Барак Обама по повод неговиот избор за претседател на Соединетите Американски Држави, во која се вели:

“По повод Вашата победа на изборите за претседател на Соединетите Американски Држави, со особена чест и задоволство, од името на граѓаните на Република Македонија и од свое лично име, Ви упатувам искрени честитки и желби за успешно извршување на исклучително значајната функција, за натамошен просперитет на Вашата земја и благосостојба на нејзините граѓани.

Придонесот на Соединетите Американски Држави во обезбедувањето на мир, стабилност, како и во развојот и унапредувањето на демократијата воопшто, е од непроценливо значење. Во тој контекст, сакам да Ве уверам дека Република Македонија и нејзините граѓани се посебно горди што во духот на пријателството и солидарноста, споделувајќи ги заедничките визии изгради партнерски односи со Вашата голема нација. Република Македонија високо ги почитува посветеноста и ангажманот на Соединетите Американски Држави во насока на натамошна стабилизација, безбедност и просперитет во регионот на Југоисточна Европа. Длабоко сум уверен дека со Вашиот избор интересот и посветеноста на Соединетите Американски Држави за нашиот регион, ќе продолжи со несмален интензитет.”

МИА

ДЕНОВИ НА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА ВО ЗАДАР

И оваа година Македонците во Задар со пригодни програми ја одбележаа својата традиционална културна манифестација

ПОВЕЛБА ЗА СОРАБОТКА

“Градска книжница Задар” и библиотека “Гоце Делчев” од Штип, на 2 декември 2008 потпишаа Повелба за меѓусебна соработка. Тоа беше значаен ден за сите Македонци во Задар, но и за граѓаните на овој град кои ја ценат литературата и книжевноста од сите страни на светот.

На настанот што се одржа во градската библиотека во Задар, најнапред Иван Пехар, управникот на “Градска книжница Задар” ја претстави својата колешка од библиотеката “Гоце Делчев” од Штип, директорката Вилма Јованов. Притоа нагласи дека оваа установа тесно соработува со МКД “Билјана”, кое е едно од најактивните малцински друштва во градот. Потоа, двајцата челници на библиотеките ја потпишаа Повелбата за соработка. Присутните чинот го наградија со голем аплауз. Нашите две земји ги врзува долгогодишна соработка и пријателство, па така со овој чин овие две библиотеки даваат придонес и на културен план.

– Библиотеката во Задар во 2008 стана центар за библиотекарство и информирањето на науката, па ја посетуваат студенти од странство, а и од Македонија, рече управникот Иван Пехар и додаде дека заради недостаток на простор оваа библиотека нема свој посебен дел за македонската литература, а се надева дека во скоро време и тоа ќе се реши.

Директорката на библиотеката “Гоце Делчев” од Штип, Вилма Јованов, ја презентираше “својата куќа” на лемо задоволство на присутните. Притоа го видовме Штип со неговите убавини и позначајни објекти. Преку презентацијата се запознавме и со библиотеката “Гоце Делчев”.

По потпишувањето на Повелбата беа разменети и подароци: Иван Пехар и врач на Вилма Јованов монографија “Задар на стари разгледници”, а таа нему неколку книги од богатата ризница на македонската литература.

На овој свечен чин беше вклучено и задарското македонско културно друштво. Поздравувајќи ги гостите, претседателката на МКД “Билјана”, Мирјана Мајиќ, го претстави претседателот на Заедницата на Македонците во РХ, Ангел Митревски, и го замоли да каже неколку збора, пришто тој ги поздравил гостите од Штип, управникот на библиотеката во Задар и присутните, и рече дека овој чин нè радува сите нас и им посака успешна соработка на овие две институции.



ПРОМОЦИЈА НА КНИГАТА “ПЕПЕЛ ПОД МАСЛИНКИТЕ”

По потпишувањето на Повелбата, во мултимедијалната сала на “Градска книжница Задар”, се одржа промоција на најновата книга на македонскиот поет Ристо Ѓ. Јачев, “Пепел под маслините” (Pepeo pod maslinama), преведена на хрватски јазик.

Претседателката на МКД “Билјана”, Мирјана Мајиќ, во чест на гостите и домаќините ги прочита авторските песни од Еми Лонгин, “Татковина” и “Задар”, и им ја препушти промоцијата на авторот Ристо Ѓ. Јачев, поетот Томислав Маријан Билосниќ, на главната уредничка на “Македонски глас”, Марина Апостоловска-Вујаклија и на Еми Лонгин.

Задарскиот поет Томислав Маријан Билосниќ го претстави својот колега Ристо Ѓ. Јачев. Нивната заедничка соработка датира од пред неколку години, но добро му е познато поетското дејствување на неговиот колега, и има преведено неколку негови книги на хрватски јазик.

Ристо Ѓ. Јачев сам ја претстави својата не баш кратка биографија и своето дејствување. Роден е во 1942 година во селото Долно Родево (Воден) во Егејска Македонија. Во текот на Граѓанската војна во Грција (1946-1949), заедно со илјадници македонски деца го преживува драматичното бегство во Македонија. Работи како прозаист и драмски писател, литературен критичар, новинар, преведувач и поет. Член е на Друштвото на писателите на Македонија. Преведуван е на повеќе светски јазици. Живее и твори во Скопје.

Потоа, Еми Лонгин прочита неколку песни од книгата на Ристо Ѓ. Јачев.

Марина Апостоловска-Вујаклија го поздравил поетот и рече дека уште како студент се запознала со творештвото на Јачев, па ја радува што наши врвни писатели се преведувани и на хрватски јазик, што е уште еден доказ дека културата нема граници.

Поетот Јачев и сам рецитираше стихови од своите песни, на изненадување на присутните, зашто овој витален господин сите стихови ги изрече напамет и со големо чувство.

На крајот на промоцијата Ристо Ѓ. Јачев беше мошне трпелив и на сите им подари по една книга со негов личен потпис.

Потоа претседателката Мирјана Мајиќ ги повика сите учесници и присутни на закуска и притоа рече: “Книгата е богатство за умот и душата. Им се заблагодаруваме на “Градска книжница Задар” и “3000 година за дар” на соорганизацијата.



Еми Лонгин

Денови на македонската култура во Осиек Мостови кои поврзуваат

Вогодишните “Денови на македонската култура” беа уште една одлична презентација на богатството културни содржини на македонски автори и творци во Хрватска и значајна презентација на активностите на Македонското културно друштво во Осиек и пошироко.

Оваа 14-та по ред манифестација во градот на Драва започна со свеченото отворање на дополнителната настава по македонски јазик и култура во ОУ “Вијенац” и концертот на македонското народно творештво на секциите на Друштвото и нивните гости (21.09.2008), а се заокружи со претставувањето на циклусот македонски документарни и играни филмови (24–26.10.2008) и промоцијата на “Зборникот на Деновите на македонската култура” на проф. Благоја Јовановски (28.10.2008). За првата содржина од манифестацијата читателите беа исцрпно информирани во претходниот број на “Македонски глас”.

Денови на македонскиот филм (24-26.10.2008.)

Во рамките на 14-тите “Денови на македонската култура” во Осиек, на 24 октомври почна тродневната манифестација “Денови на македонскиот филм” со проекцијата на македонско-хрватскиот документарен филм “Дома”, во режија на Ѓорче Ставрски. Манифестацијата ја отвори претседателката на МКД “Браќа Миладиновци” од Осиек, Јагода Цветичанин, која ги поздрави присутните гости истакнувајќи го значењето на Деновите на македонската култура како “мостови кои веќе традиционално ја поврзуваат Македонија со Хрватска и на хрватската јавност и го прикажуваат македонското културно богатство”. Претставничката на македонското национално малцинство за Град Осиек, Марија Чинчурак, во своето обраќање топло им се заблагодари на “Спектрум” од Загреб, Македонско-хрватското здружение за промоција на културни вредности и врски, што го овозможи прикажувањето на филмот “Дома” и ја покани Славица Коретиќ, во име на здружението, да го претстави филмот.

Следниот ден, на 25 октомври, беше прикажан филмот “Сенки” на режисерот Милчо Манчевски. Овој филм беше очекуван со големо нетрпение кај присутната публика. Најновиот филм на истакнатиот македонски режисер е снимен цели 14 години по “Пред дождот” за кој го доби “Златниот лав” во Венеција и 7 години по “Прашина”. “Сенки” го задржува основниот израз на Манчевски: филмот е составен од низа фрагментарни приказни кои се слеваат во една и тоа на крајот, кој повторно претставува гранде финале. Иако далеку поспор и без препознатливата “искричава” креативност, и овој филм го прикажува нашето живеење како мозаик на минати и сегашни мигови, реалност и привиденија, живи и мртви, и ја нагласува важноста на меѓучовечките односи и одговорноста на постапувањето на секој поединец.

Циклусот филмови го заокружија документарните филмови на режисерите Марија Цицева и Тихомир Стојановски, што беа прикажани на 26 октомври. Овие млади автори пред хрватската јавност се претставија со своите алтернативни остварувања во кои клучно место имаат индивидуалците и нивните дилеми како слика-одраз на изолираниот поединец на 21-от век.

Претставување на “Зборникот на Деновите на македонската култура”

“Деновите на Македонската култура” завршија со промоцијата на “Зборникот на Деновите на македонската култура” на авторот проф. Благоја Јовановски на 28 октомври. Промотори на Зборникот беа: Дамир Свобода – уредник, проф. д-р Станислав Маријановиќ и Љупчо Таневски, ликовен и технички уредник.

Истакнувајќи го значењето на Зборникот, но и улогата на проф. Јовановски за формирањето и развојот на МКД “Браќа Миладиновци”, неговата сегашна претседателка, Јагода Цветичанин рече: “Овој подарок ќе остане за паметење за уште многу генерации млади Македонци и Македонки”, а според сите нас тоа е и “круна на ангажманот на проф. Јовановски”.

Програмата на промоцијата беше навистина богата: “Т”га за југ” на македонски јазик ја прочита Љупчо Таневски, додека извонредните препеви на хрватски на авторите З. Томичиќ и В. Паљетак одлично ги интерпретираше Марија Чинчурак. Избрани песни од македонското народно творештво од “Зборникот на Миладиновци” читаше Марија Грбавица, додека Јулијана Тешија ја изведе “Константинова тага” на еминентниот македонски поет Гане Тодоровски.

Уредникот Дамир Свобода вешто ги водеше присутните низ промоцијата и за проф. Јовановски рече дека е “заслужен за отпочнувањето на “Деновите на браќата Миладиновци” во Ѓаково, со што македонскиот дух, култура и традиција влегоа во овој славонски простор”, а за неговиот Зборник дека е “публицистички труд, но и збирка на добрина и мудрост како за македонскиот, така и за хрватскиот читател”.

Проф. д-р Маријановиќ направи историско и лингвистичко експозе за браќата Миладиновци, истакнувајќи ги нивните “самопрегор и волја за промовирањето на македонскиот јазик како обид за зачувување на македонската култура и идентитет во време на жестоко оспорување на македонското име и територија”.

Промоцијата заврши со пригодни подароци за проф. Јовановски од страна на претставничката на МНМ за Град Осиек, Марија Чинчурак и потпретседателот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, д-р Никола Гроздановски, кој покрај авторската слика на дар, свечано му ја предаде и благодарницата за несебично залагање, придонес и афирмација на Заедницата.

Јулијана Младеновска Тешија

Расветлување на вистината за Миладиновци и улогата на Ј. Ј. Штросмаер



Зборникот “Денови на браќата Миладиновци” е богата презентација на широкиот спектар активности кои МКД “Браќа Миладиновци” веќе 11 години им ги посветува на струшките браќа и му ги подарува на градот на Штросмаер – Ѓаково. Содржински секогаш иновативни, тие опфаќаат претставувања на нови книги и автори, концерти на сериозна музика, театарски претстави, изложби и друго.

Авторот на Зборникот, проф. Благоја Јовановски за себе вели дека неговиот активен ангажман трае подолго, “цели 43 години”, цел еден работен век посветен на сочувувањето на идентитетот на македонската национална заедница во Хрватска. Како прв претседател на МКД “Браќа Миладиновци” во Осиек, проф. Јовановски е заслужен за промовирањето на македонската култура, јазик и традиција во источниот дел на Хрватска, но и за градењето мостови на

соработка и дијалог меѓу Хрватска и Македонија. Можеби заради тоа разочарано ќе рече дека жали што ниту еден македонски претседател не дошол во Осиек и во Ѓаково да положи венец на гробот на Штросмаер, што никој не ја препознал важноста на негувањето на врската Миладиновци–Штросмаер и улогата на големиот хрватски бискуп за македонскиот идентитет, јазик и култура.

Како дојдовте на идеја за подготвување на Зборникот?

Основниот “импулс” за создавање на овој Зборник се текстовите посветени на браќата Миладиновци врзани за прашањето на нивниот идентитет. Провокација ми беше бугарскиот памфлет “Симболи на бугарско-хрватското пријателство” каде браќата Миладиновци се прикажани како Бугари. Сакав да придонесам кон разбира-

ње на врската Миладиновци-Штросмаер и тоа не толку како автор, со моите видувања, туку како оној кој на едно место ќе ги стави текстовите и анализите на еминентни научници, домашни и странски, кои зборуваат за местото и за улогата на Миладиновци и Ј. Ј. Штросмаер за Македонија, но и за хрватско-македонските врски. Сакав низ нивното перо да се покаже вистината за македонскиот идентитет на Миладиновци, но и да се расветлат историските и политичките моменти кои одиграле важна улога при печатењето на Зборникот на познатите браќа.

Како го толкувате значењето на врската Миладиновци-Штросмаер за Македонците кои живеат во Хрватска, но и за Хрватите?

Ова прашање го сметам за многу значајно и основно за разбирање на културната врска меѓу Македонија и Хрватска: со браќата Миладиновци и Штросмаер се воспоставува првата културна врска меѓу Македонија и Хрватска и ова не смее да се заборава! Овој податок, како и прашањето на идентитетот на македонските дејци се важни за сите Македонци што живеат во Хрватска, но и за Хрватите. За Македонците ова прашање е важно и како сочувување на врската со родниот град на браќата Миладиновци – Струга. Секако е важен и аспектот на постојаното негување и пројлабочување на содржините на оваа манифестација – Деновите на браќата Миладиновци, и денес, и во иднина.

Концепциски и содржински, вашиот Зборник е разнороден: тој содржи текстови за улогата на браќата Миладиновци на Шапкарев, Поленаковиќ, Конески, Могуш, Калоѓера, статии од весници, меѓу кои и текст за “Дубарето”, но и разговор со потомците на Миладиновци во однос на нивниот македонски идентитет, поезија на истакнати македонски поети посветена на браќата, но и прилози од научни собири и слично. Зошто токму ваква структура?

На македонската и хрватската јавност сакав да им понудам можност низ различни призми да ги откријат и разберат значењето на животното дело на браќата Миладиновци и големата улога на хрватскиот хуманист Ј. Ј. Штросмаер во поддршката на нивните напори. Внимавав, во Зборникот да бидат сместени прилози на автори од меѓународни научни собири кои даваат различно светло на улогата на Миладиновци и на Штросмаер. Сметав дека на ваков



начин ќе придонесам за разбирањето на македонскиот идентитет на браќата Миладиновци, прашање кое злонамерно знае да се интерпретира и поинаку.

Колку време го подготвувате Зборникот?

Две години! Тоа беше постојан и секојдневен ангажман кој почна со собирање и читање литература и материјали, за потоа да можам да пристапам кон соодветен избор. За жал, Зборникот не можеше да ги опфати сите материјали до кои дојдов, за што ќе ми требаа 350-400 страници. Заради тоа морав да се водам по одредени критериуми при изборот на текстовите, а за тие критериуми беше главно да нема содржински повторувања во претставувањето на оваа тема. Ваквиот вид книги бара голем личен ангажман, и физички и финансиски, контактирање со авторите за одобрување на печатењето на нивните текстови, чести патувања во Гаково, во Бискупијата и библиотеката, во Осиек, во другите градови...

Дали е тој Ваше животно дело или ни подготвувате уште некое позитивно изненадување?

Не. Овој Зборник го доживувам како прилог во развојот на културните врски меѓу Македонија и Хрватска, но и како можност за расветлување на вистината за браќата Миладиновци и огромната улога на бискупот Штросмаер. Инаку, веќе размислувам за нова книга. Повторно ќе биде врзана за Штросмаер и Миладиновци, но овојпат би сакал тоа да биде мој текст кој ќе го осликува мојот личен однос кон оваа тема, притоа имајќи ја на ум историската перспектива и нејзината релевантност за нас денес.

Јулијана Тешија

Трибина по повод 70-те години на македонскиот кружок во Софија 1938-1941

Риека: “Традицијата и континуитетот на македонската литература подари неколку значајни личности и идеи кои ќе го одбележат дваесеттиот век. Значајната книга “За македонските работи”, што излегува од перото на македонскиот државник, стратег и дипломат, Крсте П. Мисирков, а отпечатена 1903-тата, јасно и децидно ќе му каже на светот дека македонскиот народ постои и се бори за својот идентитет и ги воспоставува темелите и основите на македонскиот литературен јазик.” Така почна предавањето на д-р Васил Тоциновски, професор на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, организирано и посветено на Годишната на македонскиот јазик 2008, во организација на МКД “Илинден”, што се одржа на 30 октомври 2008 во просториите на македонското малцинство во Риека.

Пред бројните присутни, професор Тоциновски во почетокот нагласи дека имињата Крсте П. Мисирков, Коста Рацин и Блаже Конески во македонскиот современ јазик творат совршенство и симфонија на македонскиот литературен јазик, таканаречено “Свето тројство”. За дваесеттиот век рече дека Македонците доживуваат три големи трагедии: балканските војни, првата и втората светска војна и распарчување и раслојување на Македонија меѓу соседните држави. “Овие личности сами по себе не би биле значајни. Но, кога ќе речете Мисирков, Рацин и Конески, тогаш вие истовремено мислите и говорите за Македонија. Или, ако кажете Македонија, тоа подразбира дека мислите на Мисирков, Рацин и Конески. Многу познати литерати се јавуваат и го творат јазикот пред и

по овие личности, но овде денес ќе говорам за Македонскиот литературен кружок.”

Македонскиот литературен кружок е формиран во Софија и постоел од 1938 до 1941. Кружокот го формира група предводена од Никола Вапцаров – поетско име, светски авторитет, заедно со неколку интелектуалци кои живееле, студирале и работеле во Софија. Македонскиот литературен кружок и тогаш, и денденес во Бугарија, поточно во Бугарската литература и бугарската културна јавност е забрането име да се спомнува. Кружокот беше една од првите асоцијации на македонските творци, кој на македонската литература ќе и даде такво значење или одредници што до тогаш не постоеле, ги немало. И денес структурата нема пронајдено и потврдено македонска организирана асоцијација, која ќе даде такви големи авторски имиња, што ја одредуваат оваа литература. Заедно со Никола Вапцаров во октомври 1938-та, Кружокот го организираа: Иван Керезиев, Антон Попов, Михаил Сматракалев, Асен Шудров-Ведров, Коле Неделковски, Тодор Јанев, Венко Марковски, Антон Великов и други. Во својот реферат Никола Вапцаров изнесе обврски кои мораат да се почитуваат, а особено да се проучуваат историските страници на револуционерното движење на Гоце Делчев, Даме Груев... но тогаш рекол и дека: “Ако је имаме својата татковина, ако го имаме сопствениот јазик, ако ја имаме сопствената литература, тогаш сигурно опстојуваме”. Михаил Сматракалев заклучил дека оваа вечер сигурно отвора нова страница на македонската историја на литературно поле. Тоциновски потоа говореше и за безличната суровост на бугарските власти

за да се растури Кружокот, но и за затворањето на Вапцаров и Антон Попов, кои следниот ден без судење беа убиени. И другите членови на Кружокот се раселени, депортирани или осудувани.

Ова тематска целина за нас кои одамна сме ја напуштиле татковината како и за оние кои се овде родени и растени е, секако, новина. Предавањето и предавачот не “подучија”, како што во најавата на предавањето рече претседателката на МКД “Илинден”, Ивона Дуноски: “Имаме особена чест вечерва да научиме некои нови веродостојни информации за настанувањето на македонската литература”.

В. Настески



ЛЕКТОРАТ ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ВО РИЕКА

Претседателот на Република Македонија Бранко Црвенковски го отвори првиот Лекторат по македонски јазик во Риека

Претседателот на Република Македонија, Н.Е. Бранко Црвенковски, при официјалната посета на Република Хрватска, на 7 ноември 2008 година во Ректоратот на Универзитетот во Риека го отвори хрватскиот Лекторат по македонски јазик и култура кој ќе дејствува при Одделот за кроатистика при Риечкиот филозофски факултет. Притоа, претседателот Црвенковски изрази големо задоволство од фактот дека Лекторатот веќе побуди интерес кај 64 студенти и го нагласи и големиот интерес во македонската стручна јавност.

“Отворањето на Лекторатот е нов вид соработка на Македонија и Хрватска. Ова е триесетти лекторат на македонскиот јазик во светот на кој голем број студенти изразија интерес за изучување на македонскиот јазик, но и за запознавање на македонската култура. Уверен сум дека Лекторатот ќе го оправда своето отворање”, рече претседателот Црвенковски. Потоа, додаде дека за неговото отворање најмногу заслуга има проректорот на Универзитетот во Риека, проф. д-р Горан Калоџера, кој спаѓа во редот на најистакнатите македонисти. Црвенковски потсети дека и на Универзитетот во Скопје е отворена Катедра за кроатистика па додаде дека за учење на хрватскиот јазик и литература досега интерес покажаа само петнаесетина студенти.

Ректорот на Универзитетот во Риека, академикот Даниел Рукавина, поздравувајќи го високиот гостин и присутните, рече: “Господине претседателе, Вашата посета на Универзитетот ми искажува посебна чест што можам да Ве поздравам во нашата средина, но истовремено посетата ја сврстувам во контекстот на континуитетот поврзувајќи го Универзитетот во Риека со македонските колеги. Соработка искажуваат голем број университети во светот, но нашата соработка се карактеризира со посебна мисија која ја има Универзитетот во Риека во негувањето и промоцијата на македонскиот јазик, култура и цивилизација. На тој аспект на нашата соработка посебно сме горди, како и на негувањето на пријателските чувства и почитувањето



на нашата риечка академска заедница кон македонскиот народ, неговата историја и култура. Во времево кога некаде се обидуваат да ги оспоруваат македонската нација и името, ова е посебен знак на пријателство и желба за постојано унапредување и негување на долговремена соработка.”

Професор д-р Горан Калоџера во своето обраќање посебно го нагласи трудот за отворањето на Лекторатот, за кој рече дека е резултат на сè поуспешната соработка меѓу високоучилишните и научните институции на двете држави, кои ги опфаќаат размениците на стипендии и меѓународната соработка на научно-истражувачките проекти. Лекторатот е реализиран, како што истакна проф. Калоџера, во првата половина на 2008, на иницијатива на Одделот за кроатистика на Филозофскиот факултет, а благодарейќи на силната поддршка и разбирањето на Универзитетот во Риека, особено на Ректорот, академикот Даниел Рукавина. Логичен е и континуитетот на добрата и квалитетна соработка со раководителот на Лекторатот, д-р Васил Тоциновски, реномираниот доктор на науки, книжевник и публицист.

Новиот раководител на Лекторатот, проф. д-р Васил Тоциновски, рече дека ова е нова страница на научните меѓи помеѓу Универзитетот во Риека и Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, што ќе ни даде гаранција за сè поуспешен придонес во реализацијата на плановите во рамките на научните и културните соработки.

В. Настески

Рацинов ден СЈАЈОТ НА „БЕЛИТЕ МУГРИ“

“Во современата културна и книжевна историја на Македонија и македонскиот народ, Рацин и неговите дванаесет бисерни песни, како и неговото севкупно творештво, заземаат посебно и истакнато место, особено во борбата за еманципација и афирмација на македонскиот културен, јазичен, национален и духовен идентитет и посебност...” – извадок од Беседата за Рацин што ја напиша проф. Огнен Бојаџиски



Некои пријателства траат со години. Такво е и пријателството на Македонците со Самобор, а сè благодарјќи на судбината која го навела Рацин да допатува токму во Самобор во дамнешната 1939 година и да ја отпечати својата збирка поезија “Бели мугри” на македонски јазик во печатницата на Драгутин Шпулер. Откога во 1976 година покрај Самоборскиот музеј е откриена бистата на Рацин, Македонците и граѓаните на Самобор секоја година го одбележуваат и величаат овој важен настан.

Така беше и оваа година. Продолжувајќи ја традицијата, на 22 ноември Заедницата на Македонците во РХ и МКД “Охридски бисер” од Загреб, во Самоборскиот музеј со културна манифестација го одбележаа Рациновиот ден во спомен

„Сето она што не можело во животот слободно да се каже, она што требало да се премолчи, сето она што морало да се преживее во себе, го нашло своето место во песната. Песната за Македонија е нејзината молитва, огледало на нејзината душа и нејзината воздишка. Македонија не создала сложени инструменти. Таа нема сонати и симфонии. Песната и е проста, проткаена со неискажано многу тага, со едно трогателно спокојство во кое има и плач и мака, но и надеж...”

Кочо Рацин – статија „Стихови и проза“, приредил Александар Спасов, 1996, Скопје

на 69-годишнината од издавањето на стихозбирката и 100-годишнината од неговото раѓање.

Со полагање венци цвеќе пред бистата на Кочо Рацин, почит му оддадоа претседателот и потпретседателот на Заедницата на Македонците во РХ, Ангел Митревски и Никола Гроздановски, претседателот на МКД “Охридски бисер”, Благој Штерјов и секретарот на Заедницата, Елизабета Петровска, секретарот на МКД “Кочо Рацин” од Пула, Добре Грнчароски, заменикот на градоначалникот на Самобор, Марица Јелениќ и Маријан Кижлин од Градската управа на Самобор, а потоа сите заедно се прошетаа до печатницата на Драгутин Шпулер, каде што пред спомен плочата претседателот на Заедницата положи уште еден венец.

Манифестацијата за Рацин во Самоборскиот музеј ја отвори Ангел Митревски поздравувајќи ги присутните, особено министерот советник при Амбасадата на РМ во РХ, Стојан Руменовски, и домаќинот и управител на Музејот, Мирослав Миловиќ, па го најави заедничкиот проект за идната година на Заедницата и



градот Самобор, поточно одбележувањето на јубилејната 70-годишнина од издавањето на стихозбирката “Бели мугри” со печатење на нејзин репринт и откривање на нова биста на Кочо Рацин, подарок од академикот Томе Серафимовски. Потоа и даде збор на Марица Јелениќ, која на гостите им посака срдечно добредојде во името на Градското поглаварство на Самобор.

Програмата продолжи со проекција на документарниот филм за Рацин, “Музата на поетот”. По филмот, Сузана Зефиќ го прочита рефератот за животот и делото на Рацин, што го напиша проф. Огнен Бојациски, а Рената Фирст и Снежана Станзл ги одрецитираа рациновите песни “Прештавање”, “Копачите” и “Селска мака”. Никола Гроздановски ја про-

чита песната “Писмо за Рацин” од Љубен Димкароски, а Елизабета Петровска и се претстави на публиката со својата интерпретација на стиховите “Денови” и “Ленка”. И “Момите бисерни” под водство на Фуад Ахметспахиќ, се претставија со неколку македонски народни песни измамувајќи бурен аплауз од присутните.

Пријателствата постојат за да се чуваат и негуваат. Тоа го докажавме и оваа година, а така и треба да биде. Прославата продолжи со пријатно дружење, коктел и проекција на играно-поетскиот филм “Елегија за тебе”, во кој е прикажан рациновиот живот низ песните од стихозбирката “Бели мугри”. Оние “Бели мугри”, чија “светлина” ќе сјае вечно, како завет никогаш да не се заборави.

Е. Петровска





“Ние Македонците, немаме пирамиди и сфинги, нашата татковина не е украсена со палати на материјални паметници, но има нешто кое ниту вековите, ниту природните стихии, ниту демонската рака на насилниците не можат да го разурнат... Таа нескротлива сила е излеана во единствениот паметник – народната песна, најбогатото и најценетото наследство што ни останало од минатиот живот и култура на Македонецот, зачувано и до денес.”
 – Јосиф Чешмеџиев, Предговор кон зборникот со македонски народни песни печатен во Софија, 1926 година.

Вечерта на 12 октомври 2008 во салата на Чешкиот дом во Загреб, немаше човек кој не уживаше во два и пол часовната програма на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, а во организација на МКД “Охридски бисер” од Загреб, со која свечено беше одбележана 17-годишнината на нејзиното постоење и работење. Бројката од над 200 љубители и репрезенти на македонскиот фолклор, култура и традиција, со гордост и успех ја претставија Македонија и нејзините вредности, од сè срце раскажувајќи ја приказната за народот чии се репрезенти. Со квалитетните и креативни настапи на бината продефилираа сите Македонски културни друштва на Заедницата (Риека, Осиек, Сплит, Задар, Пула и Загреб), со своите фолклорни, пејачки, инструментални, рецитаторски и детски групи – соединети од најмладите до највозрасните членови, а на воодушевен прием кај многубројните посетители наиде и автентичната изработка на македонските носии, везови и специфичните етнолошки орнаменти и мотиви на предметите што беа изложени на штандовите во фоајето, како и оригиналните македонски кулинарски специјалитети кои подготвени од

вештите и вредни раце на членовите, можеа да се вкусат и наздават со единствените македонски вина.

Програмата ја водеше познатата и призната драмска актерка Костадинка Велковска. По изведбите на хрватската и македонската химна и информативниот вовед, со кој на посетителите Велковска им ја претстави Заедницата и нејзината дејност, таа му го препушти микрофонот на претседателот на Заедницата, Ангел Митревски, и службено да ја отвори манифестацијата.

– Несомнено е, рече Митревски, дека оваа манифестација заслужува да го носи епитетот традиционална, бидејќи ја презентира македонската народна традиција со цел за зближување на Македонците и нивните хрватски сограѓани. Идејата за одржување на ваква манифестација беше да се прикаже работата на членовите на секциите на друштвата, нивниот труд и истрајност.

Поздравувајќи ги присутните, претседателот на Советот за национални малцинства при Владата на РХ, Александар Толнауер, рече дека Р. Хрватска со донесувањето на Уставниот закон, не само што им овозможи на националните малцинства да ги остваруваат своите права, туку и да говорат на својот мајчин јазик и да ги продлабочуваат контактите со матичните држави, а финансиските средства наменети за малцинствата од година во година се сè поголеми.

– Ja sam isto pripadnik jedne nacionalne manjine, sigurno znate i koje, ali sam svakako najviše vezan za makedonsku i to od dana svoga rođenja. Naime, rođen sam 02. kolovoza, a to sve govori. Želim vam puno uspjeha u daljnjem radu – заврши Толнауер.

Во името на Хрватскиот сабор и претседателот Лука Бебиќ, присутните ги поздравиле и водителот на Парламентарната група



МАКЕДОНЦИТЕ ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

на хрватско-македонското пријателство во Р. Хрватска, пратеникот Силвано Хреља.

- Raduje me što mogu reći da suradnja s makedonskim kolegama u Parlamentu dobro napreduje i da R. Hrvatska bezuvjetno pomaže nacionalne manjine, dakle nema uvjeta reciprociteta. Danas ova grupa broji 37 članova, saborskih zastupnika. U ovom trenutku izrađujemo program gostovanja parlamentaraca R. Makedonije, imamo u planu organizirati im trodnevni posjet, a budući da znam koliko ste aktivni, mislim da neće biti problema da ih ugostimo u bilo kojem dijelu Hrvatske te da im pokažemo kako zajednički napredujemo. Želim vam još puno ovakvih manifestacija – srđечно додаде Хреља.

Меѓу гостите присуствуваа и Зоран Шиќиќ, помошник на министерот за култура на РХ, Назиф Мемеди, застапник во Саборот на РХ, Данчо Петровски, советник при Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска, протоереј Кирко Велински, свештеник на Македонската православна црква во РХ и многу други, а честитки упатија и претседателот на Р. Хрватска, Стјепан Месиќ, советникот за прашања на политичкиот систем, проф. д-р Синиша Таталовиќ, министерот за надворешни работи и европски интеграции, Гордан Јандроковиќ, претседателката на Канцеларијата за национални малцинства при Владата на РХ, Милена Клајнер и други.

Се настапуваше со голем ентузијазам. Тој како и секогаш, беше во духот на татковото огниште, родната грутка земја, нешто што останува за навек. Имаше песни што го милуваа увото и ороводни ритми што ги разбрануваа чувствата, потенцирајќи ја мудроста дека убавината е во едноставноста. Преку играта и песната се изразуваше индивидуалната креативност на секој член како трајна вредност и вистинска претстава за традиционалниот живот, обичаи и култура. Ни најмладите не се ште-

деа да ги придобијат симпатиите на публиката. Настапите беа импресивни во рамките на оригиналноста, а за квалитетот на изведбите останаа само комплименти. Особено за изведбата на “Жетварка”, со која уште еднаш можеше да се почувствува сета убавина на македонскиот фолклор.

Навистина динамична манифестација, уметничка приредба создадена низ призмата на современоста во која се вткаени минатото и сегашноста како неисцрпна инспирација и потсетник за новите генерации. Можеби е тоа неминовност за да се сочува она изворното низ годините што следат, што го одзема здивот на публиката и ги разгалува срцата на сите.

Елизабета Петровска

На манифестацијата беа доделени и благодарници на оние што своето несебично залагање го вградиле во темелите на Заедницата на Македонците во РХ и придонеле за нејзината афирмација и опстанок, и тоа на: Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска и Советот за национални малцинства при Владата на РХ; д-р Никола Гроздановски, прв претседател на Заедницата, проф. Благоја Јовановски, прв претседател на МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек, Владимир Апостолски, прв претседател на МКД „Македонија“ од Сплит и претставник на МНМ за СДЖ, и Михаило Давчевски, прв претседател на МКД „Илинден“ од Риека и претседател на Советот на МНМ за Град Риека.



ДЕНОВИ НА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА ВО ЗАГРЕБ

Додека природата ја везе својата шарена есенска чипка, македонската култура ги преплетува своите народни обичаи и традиција...



Содржината на овогодишната културна манифестација “Денови на македонската култура”, која веќе традиционално ја организира МКД “Охридски бисер” од Загреб со поддршка на Советот за национални малцинства при Владата на РХ, беше многу богата и разновидна. Траеше пет дена, а на посетителите им понуди промоција на книга, актуелна трибина, настани и претставување на секциите на Друштвото и нивните гости, дегустација на македонски специјалитети и пијалоци и проекција на македонски филмови кои се прикажуваа во рамките на оваа мани-

фестација како “Денови на македонскиот филм”. Со ваква акумулација на настани, загребската публика можеше само да ужива во есенските македонски Денови.

Сè започна на 5 ноември 2008 со проекција на македонскиот филм “Мис Стон” во режија на Жика Митровиќ, во салата на Градската библиотека во Загреб. Манифестацијата ја отвори претседателот на МКД “Охридски бисер”, Благој Штерјов, кој ги поздрави присутните, им ја претстави програмата на Деновите и им посака пријатно дружење. На задоволство на домаќините, филмот беше проследен со голем интерес.

Следниот ден, на 6 ноември, во истата сала на Градската библиотека во Загреб, Друштвото заедно со Заедницата на Македонците во РХ одржа промоција на Зборникот “Денови на браќата Миладиновци (1998-2007)” од професорот Благоја Јовановски, а во издание на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска. Потпретседателот на Заедницата, Никола Гроздановски, заблагодарувајќи им се на учесниците, во куси црти го претстави издаваштвото на Заедницата, а домаќинот на Градската библиотека, м-р Силко Штефанчиќ, изрази задоволство и чест на дадената прилика да ги угости македонските пријатели. За значењето на Зборникот зборуваа професор Огнен Бојациски, уредникот, Дамир Слобода, и самиот автор, професор Благоја Јовановски, а извадоци



од книгата читаше Елизабета Петровска. На крајот на промоцијата, претседателот на МКД “Охридски бисер”, Благој Штерјов, му предаде Благодарница на домаќинот Силко Штефанчиќ и Градската библиотека за искажаното гостопримство, а потоа гостите добија прилика да се почастат со пригоден коктел.

Веќе утредента, на 7 ноември, во салата на Чешкиот дом во Загреб, загрепчани беа повикани на главниот дел од манифестацијата. Програмата ја водеше Елизабета Петровска, која најнапред ги поздрави ценетите гости, пратениците од Амбасадата на РМ во РХ, министерот советник Стојан Руменовски и советникот Данчо Петровски, пратеникот од Министерството за култура на РХ, Среќко Шестан, свештеникот на МПЦ во РХ, протоерејот Кирко Велински, потпретседателот на Заедницата, Никола Гроздановски, претседателот на Советот на МНМ за Град Загреб, Анастас Оцаклиески и многу други, а потоа му даде збор на претседателот на МКД “Охридски бисер”, Благој Штерјов, кој ги поздрави присутните и го повика Гроздановски да ја отвори трибината по повод годината на македонскиот јазик. Тој, посакувајќи им на присутните плодна работа и добра забава, ја пофали работата на МКД “Охридски бисер” и добрата организација на манифестацијата со цел за зачувување и негување на македонското национално и културно наследство, особено на македонскиот јазик, за кој на трибината предаваше професорот Огнен Бојаџиски.

“Кога зборуваме за јазикот, честопати не се однесуваме како кон мајчин јазик, туку како кон маштеа. Ние во дијаспората можеби имаме попуст во тоа, но вистина е дека колку што сме подалеку од татковината толку повеќе се грижиме за јазикот. За жал, тоа само зборува за дисциплината на умот, а таа пак е заслужна за дисциплината во животот”, го започна своето предавање професор Бојаџиски. Тој зборуваше за историјата на македонскиот јазик и за неговите борци и трагачи, од браќата Миладинови и Св. Климент Охридски, до Крсте Мисирков и Кочо Рацин... Истакна дека таквите луѓе се ковачи и ткајачи, светилници и факели во борбата за македонскиот јазичен и културолошки идентитет. Нивната големина е во тоа што во дадениот миг се идентификувале со најсуштинските прашања на времето и јасно ја препознале и согледале иднината како вечен и бескраен пат по чија трага ние и ден-денес чекориме. И на професор Огнен Бојаџиски МКД



“Охридски бисер” му додели Благодарница за несебичен придонес и сесрдно залагање во работата на Друштвото.

По трибината, дојде ред и на забавниот дел од програмата. Пејачката група “Моми бисерни” под водство на Фуад Ахметспахиќ, од својот богат репертоар ги интерпретираше македонските песни “Јовано, Јованке”, “Марие, дилбер бела Марие”, “Сношти поминав, заминав”, и уште неколку, воглавно љубовни народни песни, а фолклорната група “Китка” под водство на Вукашин Јовески, заедно со групата за меѓународен фолклор при СКУД “Иван Горан Ковачиќ” од Загреб, под водство на Рајка Веверка, настапија со сплет македонски ора – “Делчевско”, “Одено”, “Елено моме”, “Шопката”... додека публиката ги бодреше со силен аплауз барајќи уште и уште... Весело беше и подоцна, кога гостите и учесниците продолжија да се дружат и забавуваат на коктелот со врвните македонски специјалитети и пијалоци.

Манифестацијата продолжи и на 26 и 28 ноември во салата на Зелена акција во Загреб со прикажување на македонските култни филмови “Пред дождот” во режија на Милчо Манчевски, “Црно семе” во режија на Кирил Ценевски и “Волча ноќ” во режија на Франце Штиглиц. Овие филмови, иако веќе по којзнае колку пати гледаани, секогаш одново го будат интересот кај филмофилите.

Оваа есен беше шарена и плодна. Позитивните критики за “Деновите на македонската култура” покажаа и докажаа дека се исплатеше вложениот труд и работата на членовите. Сега само останува спокојно да се соберат плодовите и со уште поголема волја и љубов да се дочека зимата со нови предизвици и нови манифестации.

Елизабета Петровска

ПРВПАТ САМ ПРЕД ПУБЛИКАТА

Неодамна во Пула Добре Грнчароски ја доживеа промоцијата на својата прва самостојна ликовна изложба



На првата самостојна изложба, дипломираниот инженер по текстилна технологија и дизајн, Добре Грнчароски, ни се претстави со свои педесеттина експонати во изложбената галерија на “Градска књижница” во Пула. Овој типичен апстрактен сликар, роден на 19 мај 1965 година во Тетово, рано ја покажал “љубовта” кон ликовниот израз, творештвото и дизајнот, но другите околу него не биле секогаш благонаклони кон неговото ликовно творештво, особено ако било претставено со погрешно одбрани подлоги, материјали и постави. Размислувајќи за ова, Добре еднаш ни рече: “Не да немале разбирање за уметноста, татко ми свирел виолина, што и денес ја чувам поставена на сид во дневната соба на својот стан, но кога пакост ќе сторев, знаеше добро да се налути. Тука мајка ми покажа големо разбирање и со еден вид на непосредна систематизација на моето интересирање, ми ја насочи насоката на моето образование”.

По завршувањето на гимназијата во Тетово, Добре запишува студии на текстилна технологија и дизајн во Загреб, кои ги завршува 1989. “Колку слики сум насликал? Тоа навистина не знам, особено во моите студентски денови, многу сум сликал и често сум ги продавал своите дела, дополнувајќи си ја така матери-

Ustvaralačkom opusu Dobre Grnčarovskog teme motiva i izražaj okarakterizirani su prvenstveno doticanjem i istraživanjem različitog spektra slikarskih tehnika. Slikarstvo postaje način oslobađanja od svakodnevnice, iskren i spontani čin stvaranja imaginarnog svijeta u kojem se stvarao poigrava sa osobnom kreativnom spontanom istražujući, na taj način, formu i izraz. Zalaskom u svoj neobičan svijet boja, Dobre kao da postaje kreator sopstvenih emocija, što naziremo ponajprije u eksperimentalnom istraživanju vlastite emotivnosti putem oblika, boja i različitih slikarskih tehnika.

Sušтина njegova stvaralačkog nadahnuća nazire se upravo u načinu na koji istražuje boje i njihovu primitivnu simboliku, poigravajući se formom i doživljajem. Upravo ova infantilna razigranost slikarskih radova svjedoči o dugotrajnoj kontemplaciji sopstvenog unutarnjeg svijeta i slojevitom radu koji se očitava u zadivljujućoj zrelosti samog procesa stvaranja. Dobre, putem svojih slika zadire u dubinu sopstvene anime i otkriva nam njezine beskonačne forme, oblike i boje. Njegovi radovi kao da teže ka tome da nas podsjetе kako slikarstvo jest spontana i iskrena igra.



јалната состојба, бидејќи трошоците за престојот во Загреб и студиите, беа големи. Некој показател за квалитетот на мојата работа првенствено беа моите субјективни ставови и чувства, на кои понекогаш не им верував и ги ставав под “аналитичка лупа”. По некои такви пристапи имав и негативни реакции на апатија и безвреднување, бидејќи немав некои сигурни показатели според кои би си го вреднувал трудот.” Тоа беше дел од разговорот што го водевме со Добре Грнчароски, на кој во неговиот нов опус се согледува влијанието на Грција и уметниците со кои се дружел од 1999 година до пред три години, кога се доселил во Пула. Со оглед на тоа дека за толку години не создал валоризација на своето творештво, сведочи неговиот пристап кон сликарството како насушна потреба да го искаже своето видување на нештата. Во тоа голема помош и поткрепа му дава неговата сопруга Маријана, дипломиран социолог и дефектолог, родена во Јастребарско, која првите години на заедничкиот живот со него ги поминува во Тетово. Нејзиниот пристап во нова-

та средина на живеењето се потврдува како квалитетен, при што не само што го научила јазикот, народните обичаи и умотворби, туку и готви според македонската национална кујна. Средбата со неа, во прв момент по ништо нема да открие дека само со голема љубов, волја и залагање, навлегла во етнолошките одредници на Македонците. Токму таа, Маријана Грнчароска, му станува најблиска соработничка, рецензент и арбитар во дилемите на својот Добре.

Така тој ни се претстави со околу 180 дела, повеќето работени во масло на платно, лесонит, порцелан и стакло.

“Ете што сум насликал и не знам точно за квалитетот, правецот, изразот и другите одредници на вредноста на уметничкиот, ликовниот труд”.

Да си признаеме – не бевме некои естети и сликите ни оставија многу убав впечаток, но ние не сме експерти за ликовна уметност па така овој дел на оценката го препуштаме на струката. Сепак, секоја чест на нашиот млад македонски уметник од Пула.

Ратко Димовски

Риека: СОБОР НА СВЕТИ АРХАНГЕЛ МИХАИЛ

Во МПЦО “Св. цар Константин и царица Елена“ во Риека во црквата “Св. Себастијан и Фабијан“ на 21 ноември 2008, а по повод празникот “Собор на Св. Архангел Михаил“ се одржа Света литургија. Пред многубројните верници парохискиот свештеник протоереј Кирко Велински го објасни значењето на празникот и се заблагодари што се собраа во толку голем број за да се оддаде почит на Ангелите, бидејќи секој од нас добива од Бога Ангел чувар.

Потоа, во просториите на Македонците се одржа состанок на Управниот одбор на МПЦО “Св. цар Константин и царица Елена“ каде се разгледани прашања од духовен карактер. На крајот, нашиот брат во Христа, Марјан Алексовски, приреди трпежа на Љубовта за душа на неговиот упокоен татко Борис Алексовски.

В. Н.

Пула: МИТРОВДЕНСКА ЗАДУШНИЦА

Како и секоја година така и оваа, верниците на МПЦО “Св. Јоаким Осоговски“ од Пула на Митровденската задушница се помолија за своите покојни. На 1 октомври 2008 во Фрањевачкиот самостан парохискиот свештеник прота Кирко Велински изврши парастос за нашите покојни. Притоа рече: “Светата Православна црква саботата ја одредила како ден за спомнување на покојните, но саботата пред Св. вмч. Димитриј – Митровден е определена како ден за спомнување на умрените и е наречен Митровденска задушница. Драги браќа и сестри, овде сме сами, повеќето без родители и родбина, па затоа помагајте се, почитувајте се, бидете заедно, зашто само така можеме да опстанеме надвор од својата татковина. Само заедно можеме да ги продолжиме нашата традиција и обичаи и само со заедничка соработка на сите верници можеме да ја продолжиме работата на МПЦО “Св. Јоаким Осоговски”.

За оваа прилика секој христијанин подготви варена пченица, чие зрно симболично означува дека умрените ќе воскреснат, понуди вино и леб (што го претставуваат Христос кој се жртвувал за спасение на луѓето и уништувањето на смртта) и ливче со испишани имиња на нивните починати (родители, роднини, пријатели...).

По верскиот чин, дружењето продолжи во Советот на МНМ во Пула. Прота Кирко

заедно со новоизбраните членови на работните тела на МПЦО “Св. Јоаким Осоговски“ ја прочитаа заклетвата и еден по еден со бакнување на Светиот крст и на Светото писмо, свечено ја потпишаа.

М. Златеска

Загреб: “Со збор и песна за човековите права и мир“



Под наслов “Со збор и песна за човековите права и мир“, на 10.12.2008 во загребскиот “Глазбени завод“, се одржа 16. меѓурелигиозен концерт, на кој учествуваа претставници на верските заедници што дејствуваат во Загреб: Католичката црква, Грско-католичката црква, Македонската православна црква, Српската православна црква, Сојузот на баптистите, Евангелистичката црква, Еврејска општина и Исламската општина.

Концертот започна со молитва што ја предводеше претседателот на хрватскиот огранок на Светската конференција на религии за мир, монсињор Иван Пренца, задарски надбискуп.

Молитвата на македонски јазик ја кажа протоереј Кирко Велински, а потоа Стојанка Тежак ја отпеа молитвата од Божествената Литургија на Атанас Бадев – “Спаси нè Сине Божји“.

Кирко Велински



15 ГОДИНИ МПЦО “СВ. ЗЛАТА МЕГЛЕНСКА” – ЗАГРЕБ



На 25 октомври во салата на црквата “Св. Марко Крижевчанин” се одржа Духовна академија по повод прославата на МПЦО “Св. Злата Мегленска”. За таа прилика допатуваа и нашиот надлежен архиереј Неговото Високо Преосвештенство Митрополитот Европски г. Пимен, и црковниот хор “Менада” од Тетово, Република Македонија, така што за сите нас тоа беше една додатна духовна радост.

Пред големиот број верници и гостите, претставникот од Загрепската надбискупија, Пречесниот д-р Звонимир Куречиќ, свештеникот на Бугарската православна црква во Р. Хрватска, протоереј Емил Ангелов, министер советникот при Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска, Стојан Руменовски со сопругата и неговиот колега, советникот Данчо Петровски со сопругата, претставникот на Градското собрание на Загреб, Стипе Зеба, потпретседателот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, Никола Гроздановски и претседателот на МКД “Охридски бисер” од Загреб, Благој Штерјов, се обрати Митрополитот г. Пимен. Честитајќи го 15-годишниот јубилеј, тој на оваа Црковна општина и посака уште многу резултати и духовен растеж.

Во името на Управниот одбор на МПЦО “Св. Злата Мегленска” присутните ги поздравиле потпретседателката Јулијана Кениг и рече: “Голема ми е чест и задоволство што во името на претседателот на Управниот одбор на МПЦО “Св. Злата Мегленска”, Невен Сукаровски, кој е оправдано отсутен, во името на останатите членови на Управниот одбор и во свое име, можам да Ве поздравам, да Ви посакам добредојде и да Ви заблагодарам што со вашето ценето присуство ја зголемивте нашата радост и среќа во



прославата на денот на нашата заштитничка Св. Злата Мегленска.

Членовите на овој Управен одбор како и сите досегашни членови, вредно работат и се трудат со својата работа да го оправдаат основањето на Црковната општина, достоино да го прославуваат името на нашата заштитничка Св. Злата Мегленска и да и заблагодаруваат на заштитата и милоста што таа ни ја дава, а која секој од нас ја чувствува на свој начин, а верувам ја чувствува и овој град и оваа убава земја во која под нејзина заштита живееме и работиме, а под духовното раководство на нашиот парохиски свештеник, протоереј Кирко Велински.”

На крајот, водителката на програмата Елена Петриќ, прекрасно го најави и претстави црковниот хор “Менада” од Тетово кој со своите изведби ја разнежи душата на сите присутни.

Утрентата во 10 часот со огромна радост пред црквата го пречекавме нашиот почитуван владика г. Пимен, кој одслужи Света архиерејска литургија во сослужение на парохискиот свештеник протоереј Кирко Велински и факонот Спасе Таковски, редовен професор во Македонската православна богословија “Св. Климент Охридски” од Скопје, и со учество на хорот “Менада”. Тоа беше едно навистина прекрасно чувство, бидејќи за првпат овде во Р. Хрватска пееше професионален хор на Светата литургија. Потоа беше пресечен славскиот колач, а домаќини оваа година беа Стјепан, Јулијана, Игор и Андријана Кениг. За другата година за домаќин се пријави Љубица Пахлина. А на крајот, Неговото Високо Преосвештенство Митрополитот г. Пимен произнесе вдахновена проповед која беше духовна храна за сите присутни верници.

Стојанка Тежак

ГОДИНА ДЕНА ПО СМРТТА НА ТОШЕ

Фан клубот “Форум” од Риека, разгранет скоро на целото подрачје на балканските, но и во некои европски држави, во соорганизација на МКД “Илинден”, ја одбележа годишнината од смртта на Тоше Проески



dragi Toše, ti i tvoja djela živjet ćete zajedno s nama. Neka ti je vječna hvala i slava. Amen.”

Следеше песната “1981” посветена на Тоше од Еленче Попоска од Холандија која ја прочита Елена Горѓевска, членка на “Илинден”. Мери од Сараево на “фановците” од Риека им ја испрати песната за Тоше, а ја прочита 13-годишната Ивана Матиќ. Говорејќи за Тоше, водителката на Фан клубот “Форум” од Риека, Бојана Копајтиќ, зборуваше за ликот и делото на

Во клубот на МКД “Илинден” беа проектирани проекции на неговите концерти на ЛЦД проектор на денот на неговата смрт минатата година – 16 октомври. Во вечерните часови беше организирана Света миса во светилиштето на Трсат, Мајка Божја Трсатска, посветена на Тоше, на која присуствуваа голем број негови обожаватели, скоро стотина “фановци”, но и многу млади членови на МКД “Илинден”.

Завршниот главен помен за Тоше се одржа во споменатата црква, при што Илија Христовулов ја прочита молитвата за Тоше на македонски јазик. Следеше пригоден текст на Софија Матиќ за нејзиниот идол Тоше, при што рече: “Draga braćo i sestre, u ovim posebno tragičnim trenucima u povodu godine dana tragične pogibije neprežaljenog dragog Toše, iz Rijeke, iz Svetišta Majke Božje Trsatske, s ove mise zadušnice na kojoj zahvaljujemo braći Franjevcima, svima vama koji ste došli odati počast Tošinom liku i djelu, u ime fanova Toše Proeskog i svih makedonskih asocijacija u Rijeci, svatko se u ovoj godini dana, koliko je prošlo od tragične smrti, molitvom i prelijepim uspomenaма prisjećao svih trenutaka provedenih s Tošom. Dragi naš Toše, čitava javnost danas tvojom pjesmom suosjeća i osjeća da nam je smrt ubrala najljepši cvijet u vrtu, živog evanđelja... Pre-

Тоше Проески. “За него има многу што да се рече. Тоше. Зборот Тоше долго ќе трае. И каде да се појавеше овој збор, овој млад човек, посебен музичар, неверојатен пејач и самопрегорен хуманитарец, се чувствувааше неверојатна “вибрација”. Во Хрватска први имаа можност да го слушнат и видат Риечаните кога гостуваше на концертот на неговиот пријател Тони Цетински. Оваа средба создаде “љубов на прв поглед” меѓу Риечаните и Тоше. Потоа, следуваа нови средби, голем самостоен концерт во организација на Приморското радио. Следеше новогодишниот настап на Тоше за пречекот на Новата 2007 година на Риечкото корзо, па повторно самостоен концерт во Риека... Би се запрашале, која ѕвезда би можела да организира во ист град во помалку од една година три концерта и секогаш пред неколку илјади гледачи? Тоше беше “фаца” и тоа е вистина. Тоше имаше секогаш време за контакти со своите фанови, за сликање и автограми но и за новинарите. Посетата на риечките фанови на неговиот гроб и неговиот дом во Крушево, што ја остваривме месец дена пред годишнината од неговата смрт, уште повеќе не поврза. Тоше, ти благодариме за сè. Засекогаш ќе живееш со нас.“

В. Н.

КУЛТУРНО ТВОРЕШТВО НА НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА

“Лисински” по 11. пат беше домаќин на културите на националните малцинства во Хрватска



17 културно-уметнички друштва и заедници на националните малцинства се претставија на 9 ноември 2008 година на 11. традиционална манифестација “Културно творештво на националните малцинства во Р. Хрватска”, што се одржа во концертната сала “В. Лисински” во Загреб. Организацијата беше на Советот за национални малцинства под високо покровителство на Владата на Р. Хрватска. Претседателот на Советот, Александар Толнауер, ја отвори манифестацијата и притоа рече:

- Kulturne različitosti su one koje nas povezuju i spajaju, promiču prepoznavanje vlastitih vrijednosti u dodiru s drugima, razvijaju uzajamnu toleranciju i povjerenje te stvaraju pretpostavke za “zajedništvo u različitosti”. Uvjeren sam da će današnja manifestacija pokazati kao i do sada visoku razinu i dosege kulturnog stvaralaštva naših nacionalnih manjina u RH, kao što će se iz nje moći iščitati i prepoznati veliki napredak i vidni iskorak u ostvarivanju prava i položaju nacionalnih manjina te uvođenju u javni i politički život RH. Od 2003. do 2008. godine, za 93,2 posto povećana su sredstva za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina, a siguran sam da će u 2009. godini taj postotak preći 100 posto.

Пријатна вечер на присутните во името на Владата и претседателот д-р Иво Санадер, им посака и потпретседателката Јадранка Косор, која истакна дека Владата е одлучна во спроведувањето на Уставниот закон за правата на националните малцинства за остварување на нивната целосна културна автономија.

- U 2007. godini, izdvojen je 131 milijun kuna za potporu programima nacionalnih manjina i 42 milijuna kuna potpore nacionalnim manjinama kroz Savjet za nacionalne manjine. Danas u Hrvatskoj djeluje oko 330 udruga nacionalnih manjina i više od 90 kulturno-umjetničkih društava. Pedesetak dnevnika, tjednika, mjesečnika i drugih publikaci-

ja pokazuje da nacionalne manjine imaju bogatu publicističku aktivnost, потсети Косор.

Неколку зборови упати и проф. д-р Синиша Таталовиќ, претставник на кабинетот на претседателот на РХ, Стјепан Месиќ:

- Zaštita i promicanje manjinskih prava u demokratskim zemljama pripadaju temeljnim ljudskim pravima. Vodeći se tim načelom, predsjednik Republike održava stalne kontakte s predstavnicima nacionalnih manjina te Savjetom i Vladinim Uredom za nacionalne manjine. Hrvatska se u posljednjih nekoliko godina svrstala među razvijene države koje na visokoj razini štite prava nacionalnih manjina. Dakako da s tim nisu riješeni svi problemi manjina, no to omogućava optimistički pogled u budućnost. Ovaj kulturni događaj je prigoda pokazati domete i napredak stvaralaštva nacionalnih manjina, pridonijeti njihovoj afirmaciji u ukupnom društvenom životu te osnažiti njihov identitet i daljnu integraciju u hrvatskom društvu. Želim vam svima da ugodno provedete ovu večer.

Уметничката изведба на учесниците беше проткаена со етничката особеност од богатата мултикултурна палета на националните малцинства во Хрватска. Заедницата на Македонците во РХ ја претставија МКД “Браќа Миладиновци” од Осиек со фолклорната група “Танец” и пејачката група “Вардарки” под водство на Трајко Иљовски и инструменталниот состав на Заедницата под водство на Стефко Качуров и Пеце Трајчевски. Облечени во живописни македонски носии, со беспрекорната стилска изведба на “Жетварка” во кореографија на Андрија Ижа, тие ја вжестија температурата во салата и измамија долг аплауз од публиката.

На крајот на манифестацијата сите учесници заедно ја отпеаја химната на Европската унија “Ода на радоста”, со надеж дека и идната година повторно ќе се сретнат на истото место.

Е. Петровска

Од дневникот на една Македонка во Хрватска

Октомври, година трета. Осаменост.

“Верувале или не, осамена сум дури и тогаш кога не сум сама”. Оваа реченица не е моја. Ја презедов од еден блог на жена која пишуваше за својата осаменост. А на тоа ме поттикна другарка ми и нејзиниот меил од далечна туѓина што го добив денес и го разбираам до длабочините на срцето, во кој ми пишува за шокот од средбата со новата култура и состојбата на осамено преживување. Клучот на цитатот е во бидувањето сам кое станува активна состојба посебно ако си мажена далеку и од родителите и од другарките, и од работното место на кое си навикнала... А велат, за сè треба време. Можеби е точно. А можеби и не е. Затоа што времето лечи некои рани, ама осаменоста не е рана. Таа е длабока и топла “рецка” која ми кажува дека сум, сè уште, жива и дека ги сакам моите пријатели и мојот роден крај со целото срце. И така целиот мој живот...

Симптоми на осаменост

Кога ме прашуваат како сум, се смеам и во разговор гласно изговарам: “Имам потреба да бидам сама”. Лажам. Свесно. Затоа што сум сама и таква “потреба” немам. На моменти осаменоста е толкава, што не сакам ниту да се дружам со оние што ме викаат на дружење затоа што мислам дека немам што да кажам. Светот ми се чини туѓ, луѓето непознати. Та како да го раскажам својот живот во само едно кафе? Мажот ми е полн со разбирање, ама дури и негова физичка близина не го пополнува недостатокот од “други” раце: оние на мајка ми, тетка ми, другарките.

Кога ме викаат на кафе некогаш, пак, велам: “Фала, имам работа”, а поголемиот дел од времето го трошам на глупости. Преместувам облека летна-зимска-летна-зимска. Правам туршија за следните три години. Паркетот го чистам со игла. Гледам филмови, и пак филмови, сè што ќе стигнам. Затапувачки. Целта е да ми мине времето. Да “отепам” уште еден ден додека надвор грее сонце и сите шетаат со некого. Да заборавам на урликачката потреба да седнам на кафе со коњак и на коњак со кафе и поштено да го изоговарам цел свет со најдобрата другарка која се наоѓа на 800 км, “негде на југ”.

Факт: Станот ми е во хаос. Мажот ми е мирен со судбината и чека да мине бурата. Сум забележала дека овој симптом ми се појавува кога сум ја исполнила квотата активности за “хиперактивно прегоривање” наведена под два. Чорапите ги шуткам од лево на десно, а садовите само се трупаат... Дури не ми се ни бања, па лежам во истата маица три дена со далечинското залепено за прсти. И тогаш, со став на револуционер кој решил да се бори “па макар било што било”, решавам да станам кога наеднаш, од

никаде, ми се случува одвртување на вентилот и плачам ли плачам без престан, онака тивко и доследно, упорно и доследно, во чудно-големи количини, а не-ма-м-по-им-зош-то... А можеби и имам, ама е (а) дабе, (б) дабе и (в) дабе, затоа што сум така проклето сама.

Осаменоста, велат психолозите, не е однесување туку состојба. И тоа таква од која произлегуваат горенаведените однесувања како реакција и отпор, ама и некои болести како депресијата, на пример. Осаменоста, затоа што немаш со кого одвреме-навреме да си направиш суштински муабет или да се изнамуабетиш со истомисленик во кафуле, е состојба на тотално отсуство на пријател заради заедничко одење во кино, расправи околу политиката, модата или проблемите на работа. Таа е недостаток на ЗАЕДНИЧКО ЖИВЕЕЊЕ што се дели само со добри пријатели. И кое е квалитетно дополнување на бракот.

Осамени лекови

Инаку, кога со истиот клуч “осаменост” + “жена” пребарував на интернет, наидов и на “лекарства” за опишаните состојби. Така, првиот “лекар” е “зрел маж, интелектуалец со либерални погледи, кој би сакал повремено да прави друштво или да им се најде на услуга (пазете сега!) на осамени жени меѓу 45 и 60 години. Околу деталите обратете се на е-меил адресата: дискретен.сосед@...” а вториот пак е “средновечен маж со хетеросексуално усмерување (а како тоа како геј би им давал вакви услуги на жени, ви се молам?) и многу либерални погледи на свет, кој на осамени жени без машки партнери (пазете распон!) од 18 до 65 години сака да им ги пружи сите видови на услуги: дружење, љубов и нежност. Контакт на адреса: среќно_ти_било@...”.

Ех, ех, ех. Околу патетиката на избраните имиња за адреси ич не сакам муабет да правам. На тие не би им пишала ни да сум сама на пуст остров, а тие да се единствените мирудии за ноќно збиберување. Сепак, најповеќе мразам хипокризија. На една моја, сега веќе бивша колешка (само што почнавме да се дружиме ми отиде во друг град, замислете си!), кога се разведе и рекоа да си купи – куче. Од кого ли научиле, да ми е да знам, дека дете или животното се замена за човек-маж или другари? Ги сакам и децата и животните, да сме начисто, ама луѓе мили, маж за маж, а пријатели за со кафе. И тоа ако може во ист пакет. Ако не може, тогаш најдобар лек се соодветна интелектуална занимливост (на пример постдипломски или докторски студии, курсеви по јазик и готвење, пишување книга или блог, фотограмирање), волонтирање во некоја голема невладина организација со куп други странци (со што анксиозноста веднаш се спушта за пола, гарантирано!) или – на авион и дома, на одмор и тешителска терапија кај мама и кај другарките. Друго нема☺

Јулијана Тешија

ПРИЛЕПСКИОТ МЕРМЕР НА ОСТРОВОТ КРК

Многу домови, дворови, сидови и огради околу семејните куќи, за да изгледаат убаво и естетски имаат всидан мермер, кој поради трошоците се купува во најблиските складишта. Но има и такви кои отстапуваат од тие норми па ни 1.000 километри не им претставуваат далечина, само да си го украсат дворот или домот со материјалите што нив им се допаѓаат.

Двајца нашинци, Томе Апостолоски и Сотир Конески потекнуваат од Плетвар, село сместено на највисокиот планински премин (994 м.н.в.) на планинскиот масив Бабуна под врвот Козјак (1745 м.н.в.) неколку километри пред Прилеп. Оваа планина има најголеми резерви на мермер-камен и е со многу рудни ископи, па Томе и Сотир дворовите во своите куќи си ги поплочиле со мермерни плочки донесени од родниот крај.

Овие двајца Плетварци живеат едниот во Загреб, а другиот во Красица во близината на Риека. Од кога се родени (1943) живееле и растеле заедно сè до моментот кога Томе се пресели во Загреб на школување, а набргу потоа Сотир, по завршениот занаат фурнација, доаѓа во Риека и се вработува, но нивните контакти не престануваат. Набрзо потоа градат семејни куќи, но постојано имаат идеја барем дел од “родното” да вградат во нив, а што друго ако не плетварските мермерни плочки.

“Ништо чудно. Од кога знам за себе, вели Томе, го гледам мермерот, во дворот, околу куќата, во селото, планината, па и во работата на татковците, на Сотка и мојот, кои целиот работен век го минаа во мермерскиот рудник “Сивец”. Од првата казма што ја удри во земјата во почетокот на изградбата на куќата бев со ниет да си донесам мермерни плочки, да ги вградам во неа, па нека чини колку што ќе чини. Тоа го сторив на мое и на задоволството на моето семејство и никогаш не сум се покајал за потрошениот труд и зголемените трошоци”.

Познато е дека Македонците се вредни и чесни луѓе, па така и овие. Томе Апостолоски е економист, скоро целиот работен век работи во просвета, а сега е во Министерството за образование на РХ, во финансискиот оддел, а Сотир Конески работел во ПИК – Риека, во Аутотролеј – Риека, а пред пензија во противпожарната служба во Риека. Сотир сега е во пензија, но тој во својата фурна и денес пече разни македонски специјалитети, особено феџреци, по приморски речено – башкоти.

Морам да признам дека бев воодушевен кога го посетив Томе на Крк во неговата куќа, каде уште при влегувањето во дворот блескаат мермерните плочки па за кратко носталгично се вратив во нашиот крај, бидејќи и јас потекнувам од нивните краеве. Мислам дека не се само

Томе и Сотка носталгични Македонци, ги има секако многу кои можеби и повеќе од нив имаат донесено дел од својот роден крај, но овие времешни Македонци се вредни да ги споменеме, па се надевам дека со ова бележење би требале да започнеме претставување и на други наши носталгични сонародници во нашето списание.

Владо Настески

БАЛАДА ЗА ПЕЧАЛОТ

*Те видов кај “Мостот на Гете”
Грутка во градите и чемер,
во устата ми горчи ко ап.*

*Солзите, што да ти речам?
Дунавски ветер ги брише,
во брчките на лицето ги мрзне.*

*Шлехт ветер велат овде,
ни бетонот од студ не стега,
судбината ми е печалбарска.*

*Од неа нема кај да се бега.
Штом дојдов се вљубив во тебе,
Млади сме, среќата ни прилега?*

*По толку волшебни ноќи,
огновите на љубов и надеж,
ти вака наеднаш ги гаснеиш.*

*Безгрижна во топлиите терми,
времето со друг си го кратиш.
Со што ли ќе ме измамиш сега?*

*Шлехт ветер, градежно лошо време
штом туѓата куќа ја сидаиш,
на твојата кровот се руши.*

*Евро, по евро, тешко се печалат,
надницата на црно се зема,
За љубовта што преостанува?*

*Со ширум отворени очи,
дури сега сум разбрал,
за мене одамна ја нема.*

Ратко Димовски

„СИНТЕЗИС“ ВО СПЛИТ

Бевме гости во македонското културно друштво „Македонија“, каде што доживеавме преубав пречек



“Синтезис” е македонска група која благодарение на успешната комбинација на македонското фолклорно наследство со современи аранжмани и користејќи ги традиционалните македонски инструменти – кавал, зурла, тапан, тарабука и гајди, стана еден од најголемите македонски извозни музички проекти. При нивното гостување во Сплит, разговаравме со Марјан Јовановски, еден од членовите на групата.

Во име на “Македонски глас” Ви посакувам добредојде во Сплит и Хрватска. Постои посебен повод за Вашето доаѓање, па би Ве замолила да ни појасните за што се работи?

Поводот да дојдеме во Сплит е 15. ИНТЕРСТАС – Меѓународен саем на туризам, каде “Синтезис” настапи на отворањето на саемот на Економскиот факултет, како и на затворањето во Вила Далмација, каде беа доделени наградите. Во конкуренција на 13 кандидати ја добивме наградата “Заслуги за развој на културолошкиот туризам во регионот за 2008”.

Наградата што ја добивте денес е сигурно една од многуте досегашни?

Да. Досега имаме добиено бројни награди и признанија, а меѓу последните е и оваа од Сплит. Имаме и една на светско ниво од пред дваесеттина дена, на една од најреномираните интернет страници во Канада, www.torontoexklusivemagazine.com, на која “Синтезис” беше номиниран во 3 категории, а победи како “Best international instrumental artist / group 2008”. Инаку од пред неколку години, “Синтезис” е почесен амбасадор на македонската култура во Стопанската комора на Македонија.

Вашата дејност се препознава секаде во светот. Како би се претставиле на некој кој евентуално не ве познава како група?

Групата постои и создава веќе 14 години, брои 8 членови, 5 машки инструменталисти кои се истовремено и аранжери на традиционалната музичка ризница и композитори на авторските нумери кои исто така се направени во тој дух и 3 женски вокали кои пеат на начин на кој што тоа го правеле нашите пра пра баби. До сега групата има издадено 6 албуми и едно ДВД издание “Синтезис и македонската филхармони-

ја во живо во Скопје”. Во моментот се подготвува најновото издание “ETH-NICITY”, кое е работено заедно со еден од најпознатите Ди-Геи во Канада, Ди-Геј Били, кој има македонски корени.

Досега имате соработувачно со многу музичари, а еден од нив беше и покојниот Тоше Проески.

Секако дека во изминативе години имавме соработка со повеќе уметници, а еден од нив беше и најголемата ѕвезда на Балканот – Тоше. Од нашата соработка се препороди старата македонска песна од Тетово – “Ој девојче”, како и компонираната “Жена балканска”. Не би сакал повеќе ништо да зборувам на оваа тема, затоа што за Тоше сè е кажано, освен дека за “Синтезис” е голема чест што беше пријател со таков еден великан.

Многу успешна соработка имавме и со нашиот најекспониран светски баритон, маестро Борис Трајанов, од што се роди песната “Божја невеста”, за која текстот го напиша Владо Јаневски.

Што Ве инспирира на ваков оригинален начин да ја обработувате изворната македонска музика?

Тоа што ние го работиме и што се собираме од различни краеве на Македонија: Скопје, Куманово, Делчево, Струмица, Прилеп, Битола и Крива Паланка, сметаме дека не е случајно. Тоа е нашата мисија, да го презентираме македонскиот фолклор, нормално, внимателно обработен. Сите ние пред да се формира групата сме работеле фолклор бидејќи тој мора многу добро да се познава за да може квалитетно да се обработи и презентира. Македонија е мала земја и секој од нас, на некој начин, има мисија да ја промовира оваа земја. Ние на овој начин ја остваруваме таа должност.

Досега не сте имале настапи во Хрватска. Какви се впечатоците од Сплит?

Концертот во ХНК навистина беше прекрасен. По 13 години настапи низ светот, првпат настапувавме во Хрватска и морам да признам дека бевме изненадени од публиката, начинот на кој ја разбра и прими нашата музика, а тоа ни даде кураж да отсвириме добар концерт.



Во Сплит бевте гости на МКД “Македонија” Како сте задоволни од нивниот прием?

Да, бевме гости во македонското културно друштво “Македонија” од Сплит, каде што доживевме преубав пречек. Навистина, дел од нивните членови многу ни помогнаа тие денови во Сплит и поради тоа многу сме им благодарни. Искрено, не знаевме дека постои во Сплит таква организација, но сега знаеме, а преку нас ќе дознаат и другите во Македонија.

Досега сме гостувале во многу земји, меѓутоа седумте концерти во Јапан каде настапивме со странски филхармонии, беа наш голем предизвик и признание. Желба ни е по овој концерт во Сплит повторно да настапиме во Хрватска.

В. Р. Жгањер

Прием во Стопанската комора по повод наградата што ја доби “Синтезис” во Сплит

Стопанската комора на Македонија на 24 октомври 2008 организираше прием по повод наградата „Интерстас 2008“ што групата „Синтезис“ ја доби на 17 овој месец во Сплит.

- Првпат оваа година наградата „Заслуги и придонес во културолошкиот туризам“ беше доделена на музичка група. За нас тоа значи многу. Досега бевме амбасадори на Македонија, а сега сме и амбасадори на туризмот во регионот, изјави Билјана Ристовска од „Синтезис“.

Наградата ја доделува Европската федерација на новинари од областа на туризмот со седиште во Рим. Кандидатурата на „Синтезис“ дојде лично од долгогодишниот директор на „Интерстас“, Војко Плештина.

„Синтезис“ се амбасадори на Стопанската комора од 2005 година.

МИА

Калиопи Букле

САМО ДОБРИТЕ ЛУЃЕ ТВОРАТ ДОБРА УМЕТНОСТ

Да се присуствува на нејзиниот концерт во Загреб беше трансцендентно искуство и вистинска привилегија



Калиопи е фантастична, прекрасна, супер...”, ечеа громогласни повици и паѓаа тешки воздишки од публиката вечерта, на 25 ноември во Аквариус Клубот во Загреб кога Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска заедно со Аквариус Рекордс организираа промоција на нејзиниот најнов албум “Želim ti reći” (“Сакам да ти кажам”). Промоцијата ја отвори амбасадорот, Н.Е. Данчо Марковски и ја најави Калиопи како една од најголемите македонски ѕвезди. Во преемотивната концертна изведба, Калиопи со нејзиниот бенд “Breathless”, “ни кажа” дека се наоѓа точно таму каде што треба да биде – во безвременскиот простор каде освен уметноста, ништо друго не е важно. Толкава страст, волја и енергија има само жена која е облагородена со тага. Онаа тага, онаа солза, што поместува и камен и вода. Калиопи ни подари спонтаност, искреност, наелектризирана атмосфера, позитивен набој, безгранична љубов... Едноставно, успеа сечие срце да го допре. Да се присуствува на тој концерт беше едно трансцендентно искуство и вистинска привилегија.

Но, тоа не е сè. Другиот ден имав уште една привилегија. Ја замолив Калиопи за разговор и таа со радост прифати да им се претстави на читателите на “Македонски глас”.

Калиопе според грчката митологија била највозвишената муза на поезијата. Како композитор, кантавтор, изведувач и автор на музика за филм, театар и балет, може ли да се каже дека Калиопи е македонска муза на уметноста?

Да, Калиопе била муза на епската поезија и да, може да се каже дека Калиопи е македонска муза на уметноста, бидејќи успеав да ги вметнам сите оние толковни значења од тоа име во мојата уметност, пишување текстови за песни, музи-

ка... Калиопе според некои објаснувања значи и “прекрасен глас”. За мене, како трето дете во семејството, моите родители го одбрале името на мојата прабаба. Со самото тоа, верувам, ми ја одредиле судбината, зашто за мене случајноста не постои. Сепак, дали сум јас муза на уметноста, другите треба да кажат, можеби јас најмалку треба да знам. Што помалку знам, што повеќе чувствувам, тоа подолго ќе трае, повеќе ќе дадам...

Песните од новиот албум “Želim ti reći” кој го промовиравте во Загреб, се напишани на хрватски јазик. Во изминатиот период сè почесто Ве гледаме и слушаеме овде, а тука е и потпишаниот Договор со издавачката куќа Аквариус Рекордс. Значи ли тоа дека Хрватска станува Ваш втор дом?

Па на некој начин и станува мој втор дом, иако, морам да признаам, малку е потешко. Хрватскиот пазар, за разлика од останатите соседни, е малку позатворен. Не можам, а да не спомнам, дека единствен кој по деведесетите успеа да го освои е Тоше. Со луѓето кои биле популарни и пред тоа време е поинаку. Мојата уметност живее веќе долго, долго време и самата по себе доволно се етаблирала за да може некој да ми зема некаков кусур за она што сум го направила. Но, тој со својата уметност ги спои сите луѓе од балканските земји, и покрај тоа што сеќавањата од војните страдања се сèуште многу свежи. Затоа многу ми беше мило кога на мојата промоција ги видов и неговите бројни фанови. Можеби некој нема да разбере, но песната “Želim ti reći” што му ја посветив на Тоше беше логично продолжение на случувањата, и пред и по неговата смрт. За мене таквата личност, глас, харизма, засекогаш ќе ми остави голема празнина. Загубив партнер, мојот единствен вистински пандан на музичката сцена. И не постои момент, не постои место, Тоше да не го спомнам.

Загреб е град каде што доаѓам често и со отворена душа и срце. Тука имам многу колеги и пријатели кои ми искажаа голема почит со доаѓањето на мојата промоција. И се разбира, Македонците кои живеат овде. Тоа само ми кажува дека имам каде и за кого да дојдам. За сè треба време. Еве, на 6 декември сум повикана како специјална гостинка на хуманитарниот концерт на Иво Гамулин – Џани, а на 20 јануари подготвувам свој солистички концерт во “Лисински”. Многу сум возбудена, но со тоа и одговорноста е поголема да направам што повеќе за тој концерт да биде навистина нешто посебно.

Почесен Амбасадор на УНХЦР од Македонија, Почесен Амбасадор на македонската економија

во светот, добитник на статуетката “Мајка Тереза”.. хуманоста е Ваш сопатник. Колкаво е задолството да се помага на луѓето?

Хуманоста е за мене нешто за што не треба многу да се говори туку да се прави. Делата се важни. Да му помогнеме на некој, да го усреќиме барем на пет минути. Секој од нас има товар што го носи, а тежината не е секогаш иста. Понекогаш се потребни само неколку зборови некому да му се олесни. Хуманоста би требала со самото наше раѓање да постои во сите нас, но не е така. Мислам дека хуманоста е моја одговорност, а како уметник уште повеќе ме задолжува, бидејќи сметам дека само добрите луѓе можат да творат добра уметност, а со тоа и да чинат добри дела, да помагаат.

Зад Вас е 32-годишна кариера со многу хитови, спотови, концерти... Секој од тие настапи е приказна за себе, екстраваганција и гламур од една страна, а едноставност и скромност од друга. Која е онаа вистинската?

Ова е многу интересно прашање и за одговорот повторно морам да се поделам на две. Едната е Калиопи, а другата Опи. Калиопи е онаа “јавната”, додека “приватната” Опи малкумина ја знаат. Тие две се многу различни, но сепак се совпаѓаат во една единствена личност. Која е вистинската? И двете, ха, ха, ха... Екстраваганцијата и гламурот се нешта што мора да се понудат на сцена и тогаш се чувствувам како звезда на својот народ. Тоа е Калиопи. Но исто така, кога ќе се симнам од сцената, сакам да сум меѓу тој народ, сакам да знам како живеат, како се чувствуваат... Тоа е Опи. Кога не би било така, би била изолирана, би живеела само еден свет, а јас паралелно живеам два света и тоа е феноменално!

Од каде црпите инспирација за Вашите стихови? Што повеќе Ве инспирира – среќата или тагата?

И среќата и тагата имаат своја поучна улога во животот. Додека едната нè разгалува, другата нè зајакнува. Меѓу тие осцилации, мојата најголема инспирација е храброста да се носам и со двете. Тагата инспирира поинаку од среќата. Во една моја песна велам: “Среќата и тагата се две сестри на кои не им се знае мајката, и додека едната спие, другата будно талка.” Вечна инспирација е животот да се живее и во среќа и во тага.

Освен талентот, која е формулата, односно Вашата тајна за успехот?

Сè уште ја немам најдено формулата за успех, бидејќи живеам инстинктивно. Можеби сепак храброста и подготвеноста за ризикување. И упорноста.

Кога целиот Ваш живот би бил испеан во една песна, како би ја нарекле?

“Не плачи”. Ако во некоја своја песна се имам откриено до дното на душата, тоа е таа песна. Ја напишав токму пред да се вратам во Македонија. Во неа е сублимирано сето она што е важно во мојот живот.



Романтична сте и сентиметална душа. Сте посакале ли некогаш да живеете во некое друго време?

Сигурно сум посакала да живеам во некое друго време, но се прашувам, дали тоа време било подобро од денешново? Секое време си ја има и својата темна страна. Времињата се различни, но луѓето се секогаш исти. Не знам, можеби сум живеела и во некое друго време, верувам во реинкарнација.

Музиката и уметноста секако Ве исполнуваат. Останува ли сепак простор и за нешто друго?

Музиката и уметноста се мојата прва љубов. Но, останува време и за друго, пред сè, за домот, семејството, миленичињата... и за пријателите кои ги имам многу, а со нив делама сè што ни е важно. Малку е тоа време и затоа е толку скапоцен. Понекогаш со Васил, мојот сопруг, одиме на туристички патувања, но најсреќни сме кога сме дома.

Новата година е на прагот, а со неа претпоставувам, доаѓаат и нови планови...

Новогодишните настапи настојувам да ги избегнам, повеќе сакам да бидам дома. Во целата моја кариера само три пати сум настапила за Нова година. Сега ми останува уште да го промовирам овој албум и во Белград, а потоа и да ги завршам започнатите ангажмани. Најголема обврска ќе ми биде концертот во Загреб и многу сум среќна што Един Карамазов ми потврди дека ќе ми биде гостин.

Имате ли некоја посебна желба, некој неостварен сон?

Ах, желбите се едно, а стварноста нешто сосема друго... Посакувам сите да бидеме среќни за да им оставиме нешто на поколенијата што доаѓаат, да не бидеме себични и мислиме само на денес. Ако тоа биде така, тогаш имам уште една голема желба, а таа е да родам уште едно дете.

Калиопи, од срце Ви посакувам многу среќа и здравје, складен семеен живот и долга и богата кариера со која ќе го красите македонското ѕвездено небо.

Благодарам многу и се гледаме наскоро.

Елизабета Петровска

БЛАЖЕ КОНЕСКИ (1921 – 1993)

Македонската академија на науките и уметностите на 19 декември 2008 во Скопје ја обележа 87-годишнината од раѓањето на академикот Блаже Конески. По тој повод со пригодна реч се обрати претседателот на МАНУ, академикот Георги Старделов, а беше прикажан и документарниот филм за Конески „Проста и строга македонска песна“.

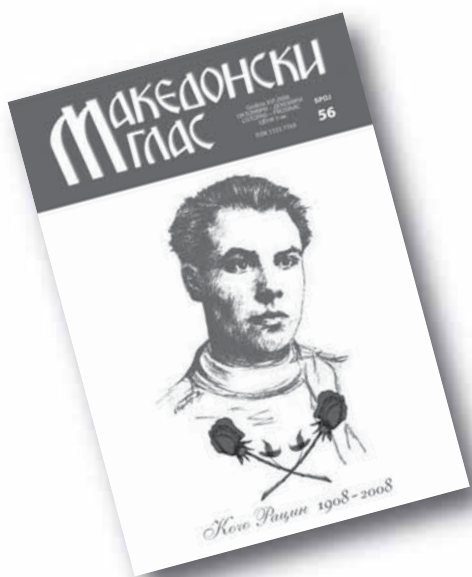
Старделов со присутните во МАНУ сподели сеќавање од своите контакти со Конески, па рече дека во личноста и делото на Конески, меѓу неговото лингвистичко и поетско творештво, не постои посебна разлика и оти кај него „пеењето и мислењето никогаш не го изневеруваат живеењето“.

- Има во неговите стихови и научни расправи голем дел од историското колективно искуство на родот наш, за тоа како се живеело, страдало и умираело под небесниов свод. Но, над сето тоа и заедно со сето тоа, има и се одвива во творештвото на Конески една виолентна драма на колективот наш да се крене и извиши од смачкано племе во наши звездоподобни навигации, гледајќи го низ нив она судбинско што се плело од века во простата и строга македонска песна. Затоа и израсна во

столб на новата македонска книжевна и јазична епоха од втората половина на дваесеттиот век, истакна академик Старделов.

Блаже Конески е поет, раскажувач, есеист, книжевен историчар, лингвист, преведувач, втемелувач на македонистиката на Скопскиот универзитет и нему во чест Филолошкиот факултет во Скопје го носи неговото име. Конески е роден на 19 декември 1921 година во прилепското село Небрегово, а почина на 7 декември 1993 во Скопје. Беше професор на Филозофскиот факултет и почесен доктор на повеќе универзитети во светот, член на МАНУ и нејзин прв претседател. Добитник е на високи книжевни награди во земјата и во светот, а неговата поезија е преведена на триесетина јазици. Во 1945 ја објави првата книга – поемата „Мостот“, а потоа следуваат „Земјата и љубовта“, „Песни“, „Стари и нови песни“, „Чешмите“, „Послание“, „Светото на песната и легендата“... Автор е на Граматиката и на Историјата на македонскиот јазик и редактор на тритомниот Речник на македонскиот јазик.

МИА



ЦЕНОВНИК ЗА ОБЈАВЕН РЕКЛАМЕН ПРОСТОР ВО МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Страниците на нашето списание „Македонски глас“ отворени се и за Вашите реклами. Доколку сакате Вие и Вашата фирма да се рекламирате на нашите страници, доволно е само да се јавите на телефонот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска или испратите понуда на нејзината адреса, а ние од Уредништвото веднаш ќе ги исполниме Вашите желби. Ценовникот за користењето на рекламниот простор е:

ФОРМАТ	ЦРНО-БЕЛО	КОЛОР
1/1 A4	600 куни	900 куни
1/2 A4	450 куни	600 куни
1/3 A4	300 куни	450 куни
1/4 A4	225 куни	300 куни
1/8 A4	150 куни	225 куни

Во очекување на нашите взаемни контакти,
Ваш „Македонски глас“

ПРЕТПЛАТА НА МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Драги наши читатели,

Доколку Вие, кои редовно го читате нашето списание, сакате да станете негов претплатник и тоа редовно да пристига на Вашата адреса, Ви нудиме можност да го сторите тоа. Доволно е со писмо да се обратите на адресата на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, Масарицова 16/1, 10000 Загреб, во кое ќе ја приложите потврдата за Вашата платена претплата (жиро сметката на заедницата е: 2340009-1100038804, а матичниот број: 3805760) и читко да го напишете Вашето име и адресата на која сакате да Ви пристига секој нов број на Македонски глас.

Претплатата на Македонски глас за Хрватска, со платена поштарина, изнесува 40 куни годишно, додека пак претплатата на ова наше списание во странство, се разбира со платена поштарина, изнесува 80 куни годишно или 11 евра.

Со надеж дека наскоро ќе ни се јавите,
искрени поздрави од
Уредништвото

ГЕОГРАФСКИ И ДРУГИ ИМИЊА

Во претходниот број на “Македонски глас” зборувавме за географските и другите имиња што започнуваат со буквите Б и В. Во овој број ќе се запознаеме со некои од имињата кои почнуваат на буквите Г и Д. Тоа се имиња на држави, народи, градови, посебно во Македонија, на нивните жители и односните придавки изведени од нив.

Г

Габон; *Габонец* -нци; *Габонка;* *габонски.*
Галапагос; *галапагошки.*
Галичник; *галичанец* -ни; *галичанка;* *галички.*
Гамбија; *Гамбиец* -ијци; *Гамбијка;* *Гамбиски.*
Гана; *Ганец* -нци; *Ганка;* *гански.*
Гаскоња; *Гасконец* -нци; *Гасконка;* *Гасконски.*
Гваделуп; *гваделупски.*
Гвајана; *Гвајанец* -нци; *Гвајанка;* *Гвајански.*
Гватемала; *Гватемалец* -лци; *Гватемалка;* *Гватемалски.*
Гвинеја; *Гвинеец* -ејци; *Гвинејка;* *Гвинејски.*
Гвинеја Бисао.
Гевгелија; *гевгеличанец* -ни; *Гевгеличанка;* *Гевгелиски.*
Германија; *Германец* -нци; *Германка;* *германски;* *Германи* (наспроти Словените и др.)
Гетинген; *гетингенски.*
Гибралтар; *гибралтарски.*
Гијана; *Гијанец* -нци; *Гијанка;* *Гијански.*
Гостивар; *гостиварец* -рци; *Гостиварка;* *Гостиварски.*
Грамос; *грамоски.*
Гренада; *Гренаѓанец* -ни; *Гренаѓанка;* *Гренадски.*
Гренланд; *Гренландец* -дци; *Грендлантка;* *гренландски.*
Гринич; *гринички.*
Грузија; *Грузиец* -ијци и *Грузин(ец)* -ни; *Грузијка* и *Грузинка;* *грузиски* и *грузински.*
Грција; *Грк* -рци; *Гркинка;* *Грчки.*
Гуам; *Гуамец* -мци; *Гуамка;* *Гуамски.*

Д

Даблин; *даблинец* -нци; *даблинка;* *даблински.*
Дагестан; *Дагестанец* -нци; *Дагестанка;* *дагестански.*
Далмација; *Далматинец* -нци; *Далматинка;* *далматински.*
Данска; *Данец* -нци; *Данка;* *дански.*
Дарданели; *дарданелски.*
Дар ес Салам; *даресаламски.*
Дебар; *дебранец* -ни; *дебранка;* *дебрански.*
Делчево; *делчевец* -вци; *делчевка;* *делчевски.*
Демир Капија; *демиркаписки.*
Демир Хисар; *демирхисарец* -рци; *демирхисарка;* *демирхисарски.*
Диселдорф; *диселдорфски.*
Днепар; *днепарски.*
Добруца; *Добруцанец* -ни; *Добруцанка;* *добруцански.*
Дојран; *дојранец* -ни; *дојранка;* *дојрански;* *Дојранско Езеро.*
Доминика; *доминикиски.*
Доминикана; *Доминиканец* -нци; *Доминиканка;* *доминикански;* *Доминиканска Република.*
Драма; *драмски.*
Дрезден; *дрезденски.*
Дрим; *дримски.*
Дримкол; *Дримколец* -лци; *Дримколка;* *дримколски.*
Дубровник; *дубровчанец* -ни; *дубровчанка;* *дубровнички.*
Дунав; *дунавски*

(продолжува)

Марија Георгиева-Петриќ
 судски преведувач за македонски јазик

(Според Правописот на македонскиот литературен јазик, Скопје, 1999)

ТИКВЕШ – македонска поезија преточена во вино

- Какво вино ќе се напиете? Со тоа прашање започнуваат многу дружења... Виното отсекогаш ги зближувало луѓето, се раѓале нови пријателства, познанства. А секој што е барем малку упатен во историјата, културата и традицијата на македонскиот народ, знае дека виното претставува нераскинлив сегмент од животот на Македонците уште од исколот. Се гордееме со него, го конзумираме со мерак, се фалиме со неговата извонредност. Непредвидливо е како и животот, таман ќе поверуваме дека го познаваме, тоа повторно ќе не изненади со нова убавина.



Тиквешкиот регион со своите непрегледни лозови насади е еден од најпрестижните вински региони на Балканот. Оттука и винаријата “Тиквеш” го заслужи своето место во друштвото на водечките светски елитни винарии, а тоа повторно го потврди со својата презентација “Day & night” што се одржа на 13 ноември 2008 во ресторанот “Lounge Bar Spoon” во Загреб. “Тиквеш” ги претстави своите уникатни врвни македонски вина, белиите “Temjanika”, “Riesling” и “Chardonnay” и црвените “Vranec”, “Merlot” и “Cabernet Sauvignon” од серијата “Special Selection”, кои послужени со одбраните специјалитети, кај гостите предизвикаа големо уживање и им ја поттикнаа фантазијата и креативноста. Возбудливата вечер дополнително со своите настапи ја развеселија Маја Шупут и групата “Enjoy” и професионалните танцовачи на латино музиката. Организаторите со нивна помош подготвија наградна игра во стил на шоуто “Танцување со ѕвездите”, а првата награда, патување во Охрид за двајца, заслужено ја освои Сања Варадин од Загреб. На пријатно изненадување на гостите, се поделија и многу “утешни” подароци, вина, маици...

Презентацијата помина во весела атмосфера. Се точеше виното, се празнеа чашите, се танцуваше, пееше, забавуваше...

Директорот на управата на Извршниот одбор на “Тиквеш”, Свето Јаневски и генералниот директор Ѓорѓи Петрушев, можеа да бидат и повеќе од задоволни со успешната презентација и големиот одзив на гостите. Меѓу присутните беа и амбасадорот на Р. Македонија во Р. Хрватска, Н.Е. Данчо Марковски, претседателот на Заедницата на Македонците во РХ, Ангел Митревски, претставници на списанијата “Iće i piće” и “Svijet u čaši”, претставници од “Coca Cola”, “Aquarius Records”, “Croatia Osiguranje”, “Erste” и “Нуро” банките и многу бизнисмени од трговските ланци во Хрватска, како и претставници од “Робик” д.о.о., ексклузивниот увозник на тиквешките вина за Хрватска.

Не се вели без причина дека виното е пијалок на Боговите! Но македонското вино е поезија за себе опеана во многу народни стихови. Во секоја негова капка може да се почувствува аромата на југот, вкусот на традицијата... Тоа е уметничко дело на природата, истовремено потреба и љубов, молитва и клетва, елегича и радост.

Македонскиот “Тиквеш” веќе и не е таму некаде далеку на југ. Го има и овде меѓу нас, на секој чекор, во секоја кујна. А не е ни чудо, со вакво квалитетно и благородно вино, сите врати ни се ширум отворени!

Е. Петровска

СВЕТИ ВЕЛИКОМАЧЕНИК ДИМИТРИЈ МИРОТОЧИВИ

Св. Димитриј е роден во градот Солун, во третиот век по Христа за време на владеењето на императорот Максимилијан, кога на римскиот трон бил царот Диоклецијан, жесток гонител на христијанството. Родителите на св. Димитриј биле христијани, кои, како и сите христијани во тоа време, тајно ја исповедале својата вера во Спасителот Г.И.Х. Димитриј бил син единец кој уште од најрана возраст бил воспитан во духот на христијанските добродетели. Неговиот татко бил управник на градот Солун. По смртта на родителите, младиот Димитриј наследил големо богатство и истовремено од императорот бил поставен на истата должност која ја имал и неговиот татко – управник на градот Солун, со строга наредба од императорот, градот да го исчисти од христијаните и да го убие секој кој го исповеда името на Распнастиот.

Младиот и високообразован Димитриј со голема радост и почит бил прифатен од жителите на Солун. Но, наместо да ги прогонува христијаните, како што му било наредено, тој јавно и пред сите го исповедал и славел името на Спасителот. За жителите на Солун тој бил нов св. ап. Павле. Против Димитриј дека е христијанин, имало многу обвиненија. Сите тие обвиненија стигнале и до новиот император Галериј кој во 306 година, враќајќи се од голем поход од исток и минувајќи со својата војска низ Солун, го повикал Димитриј со цел да се увери во вистинитоста на обвиненијата. Навистина, Димитриј храбро ја исповедал својата вера во Спасителот истовремено изобличувајќи го многубоштвото пред лицето на императорот. Димитриј, знаејќи што го чека уште пред да биде затворен, го раздал својот имот на сиромашните. Иако, затворен во темницата, Димитриј не престанал да пее и да Го слави Бога преку зборовите на псалмопевецот: “Побрзај да ми помогнеш, Господи, Спасителе мој” (Пс. 37,23).

Во затворот Димитриј имал чудно видение: му се јавил ангел Господен и положувајќи му маченички венец на главата му рекол: “Мир на тебе страдалниче Христов, охрабрувај се и не очајувај!” Во тоа време во Солун имало амфитеатар во кој се изведувале гладијаторски борби. Луѓето се бореле меѓусебно до смрт или во арената биле предавани на крвожедните ѕверови. Особено страдале измачените христијани кои биле убивани од гладијаторите или раскинувани од ѕверовите на очиглед и одобрување на преполнетиот амфитеатар. Меѓу гладијаторите посебно со својата суровост се истакнувал, и на царот му бил омилен, некој по име Лав, кој ги измачувал христијаните до смрт, а потоа ги убивал или ги фрлал на ѕверовите потсмевајќи се на христијанството. Еден храбар човек по име Нестор, кој не можел да ги истрпи нечовечките постапки на паганите, посебно на тиранинот Лав, решил да му излезе на двобој, да го убие или да загине. Тој го посетил Димитриј во затворот, му ја кажал својата замисла и од него побарал благослов да се бори во арената со тиранинот. Св. Димитриј го благословил и му рекол: “Ти ќе победиш, но ќе бидеш мачен!” Откако Нестор добил благослов ја прифатил борбата со гладијаторот и го убил. Дознавајќи

за тоа, римскиот цар наредил Нестор веднаш да биде исечен на парчиња, а Димитриј да биде погубен. Царските војници веднаш го убиле Нестора, а кога отишле во затворот кај Димитрија го виделе како без страв се моли на Бога, а од лицето му зрачела чудна светлина. Плашејќи се да се доближат до него војниците го убиле од далечина стрелајќи го со своите копја.

Светиот великомаченик, сметано според стариот календар, се упокоил на 26 октомври во 306 година. Неговото тело христијаните тајно го погребале. Минувале години, гонењата на христијаните престанале, а христијаните, над гробот на маченикот во Солун, изградиле мал храм во кој се вршеле многу чуда. Подоцна, на истото место, бил изграден голем храм каде биле положени моштите на св. великомаченик, а од нив течело свето миро, заради што и православната црква светиот великомаченик го канонизирала како мироточив. Православната иконографија св. Димитрија го претставува во војводска облека, качен на коњ и како со копје во рака убива човек кој се наоѓа под нозете на коњот. Тој човек е гладијаторот Лав кој бил убиен од Нестор со благослов на св. Димитриј.

Во царството небесно, каде што е Господ и Неговата Пречиста Мајка, живеат сите свети. Таму се светите патријарси, кои храбро ја понесоа верата овде на земјата. Таму се пророците коишто го примија Светиот Дух и со своите пророштва ги поведоа луѓето кон Бога. Таму се светите апостоли кои што умреа заради проповедта на евангелието. Таму се мачениците кои од љубов кон Христа ги положија своите животи.

Што да кажеме денес за да биде достоинство за ова торжество? По примерот на светиот великомаченик и ние духовно да се очистиме заради Христа како што и светите маченици се очистиле за Него со крв и вистина. Да се измиеме за да бидеме чисти. Да се подвизуваме, заради подвижниците. Да победуваме по примерот на оние кои победиле. Да се пострада со Христа и заради Христа е попосакувано отколку насладата со телесните похоти. Страданието заради Христа ја распламтува љубовта за нови духовни подвизи. Нема ништо пославно од оковите заради Христа. Страдањата заради Оној кој пострада заради нас, носат голема радост која го произведува Светиот Дух во нас. Кој ќе пострада заради Христа, тој страда за своето спасение и живот вечен. Нека споменот за страдањата на св. великомаченик во нас ја разбудат желбата за вистинско сострадание со маченикот, за да Спасителот наш Господ Исус Христос не нè укори, но да нè прими при себе и да ја стекне милоста Негова уште овде на земјата. Ако ние почесто се сеќаваме на светите маченици, ќе станеме подобни на нив, а со тоа и со нивната награда на небесата. Нека нашите молитви упатени до Бога ни бидат за здравје и спасение на нашите души.

Киро Велиски



КРИВА ПАЛАНКА

Основањето на Крива Паланка датира од првата половина на 17-тиот век, поточно во времето на турскиот везир Бајрам-паша. Кривопаланечкото утврдување кое било направено во тоа време го следело текот на Крива Река и десниот брег на Дурачка Река, при што тврдината била обиколе-на од две страни со нивните корита. Оттаму подоцна се развива и градското јадро, најпрво со доселување на турско население, па Турците го именувале градот како Егри Дере. Турците на тој простор го развиваат урбаниот живот па градот значајни објекти – две џамии, амам, саат кула, а била развиена и чаршијата со повеќе занаети, како ковачкиот, жележарскиот и пушкарскиот од причина што во близината на градот била ископувана и преработувана железна руда. Подоцна се сменува етничката слика на Крива Паланка, кога се доселуваат голем број православни семејства од околината. Развојот на градот, како што денес го знаеме, почнува по Првата светска војна и завршува по Втората светска војна.

Денес Крива Паланка има 14.535 жители, а со околните населби 20.800 жители, со развие-

ни економски капацитети каде се вработени најголемиот број на Кривопаланчани, поради што општината е прогласена за најуспешна во Македонија.

И ако некогаш сакате да ја посетите Крива Паланка ви препорачуваме да ги видите: Тврдината, Старата Чаршија, Спомен костурницата на паднатите борци во Првата светска војна и манастирот Св. Јоаким Осоговски. Од природните убавини ги препорачуваме Осоговските планини, со највисокиот врв Руен на 2.252 метри н.в. и богата шумска вегетација. Се нудат и повеќе планинарски тури на повеќето блиски планини.

Благодарение на сегашната општина на Крива Паланка во градот се одржуваат и повеќе манифестации: Меѓуграничната средба Голеш на Петровден; Трансверзалата “Царев врв”; новогодишниот маратон; Меѓународниот турнир во пинг-понг; Училиштето за архитектура во манастирот Св. Јоаким Осоговски; Копаничарската колонија и Ликовната колонија.

Впрочем, фотографиите што ги објавуваме говорат многу повеќе.

М. А. Вујаклија





Special Selection

TIKVEŠ

VINARIJA

Uživajte u vinu umjereno
www.tikves.com.mk